

การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ
ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

โดย
นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย
และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2568
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE IMPORTANCE GIVEN TO FORENSIC EVIDENCE IN CRIMINAL CASES
INVOLVING LIFE, BODY, AND SEXUAL OFFENSES AMONG INVESTIGATIVE
OFFICERS UNDER PROVINCIAL POLICE REGION 7

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE
Department of FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE
Academic Year 2025
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

โดย นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม

สาขาวิชา นิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร. ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะวิทยาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรช ชันจิริกุล)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาพร สมิน้อย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ดร. อรทัย เขียวพุ่ม)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรชัย วิชชวาณิชย์)

650730006 : นิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1

คำสำคัญ : การให้ความสำคัญ, การใช้ประโยชน์, พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์, คดีอาญา

เกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ, ตำรวจภูธรภาค 7

นางสาว ศิริธรรม จิตต์งาม: การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชุสกุลเกรียง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำพยานหลักฐานไปใช้ประโยชน์ในกระบวนการสืบสวนสอบสวน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างพนักงานสืบสวนสอบสวน 297 ราย และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ของตำรวจสายผู้บริหาร 16 ราย ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ระดับการศึกษาและอายุงานมีผลต่อระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.21, SD = 0.359) สะท้อนความตระหนักถึงบทบาทของหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการสืบสวนสอบสวน ขณะที่การใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานอยู่ในระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย = 3.81, SD = 0.403) โดยพนักงานสืบสวนสอบสวนสามารถนำไปใช้ประกอบสำนวนคดี ส่งตรวจวัตถุพยานและตรวจสอบความถูกต้องของกระบวนการเก็บ ส่ง และวิเคราะห์พยานหลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.560$, $p = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพยังสะท้อนความจำเป็นในการพัฒนาโครงสร้างสนับสนุนด้านระบบและเทคโนโลยี ตลอดจนการจัดตั้งทีมสหวิชาชีพเพื่อร่วมกันตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญาร้ายแรง เพื่อยกระดับความถูกต้องและความครบถ้วนของกระบวนการเก็บพยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์

650730006 : Major FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE

Keyword : Importance, Utilization, Forensic Evidence, Criminal Cases Involving Life Body and Sexual Offenses, Provincial Police Region 7

Miss Sirithum CHITNGAM : The Importance Given to Forensic Evidence in Criminal Cases Involving Life, Body, and Sexual Offenses among Investigative Officers under Provincial Police Region 7 Thesis advisor : Sirirat Choosakoonkriang, Ph.D.

This study aimed to (1) examine the levels of importance placed on and the utilization of forensic evidence in criminal cases involving life, body, and sexual offenses among investigation officers under Provincial Police Region 7; (2) investigate the relationship between these two variables; and (3) explore the challenges encountered in the application of forensic evidence. A mixed-methods approach was employed, consisting of a quantitative survey of 297 investigation officers and qualitative data obtained through in-depth interviews and focus group discussions with 16 police administrators. The findings revealed that educational levels and years of investigative experience significantly influenced both the importance assigned to forensic evidence and its utilization. The importance placed on forensic evidence was rated at a high level (mean = 4.21, SD = 0.359), indicating strong awareness of its role throughout the investigative process. Utilization of forensic evidence was also at a high level (mean = 3.81, SD = 0.403), reflecting officers' ability to incorporate evidence into case files and correctly manage the processes of collection, submission, and analysis. However, participation in forensic-related training remained comparatively low, suggesting constraints in professional development opportunities. A statistically significant positive correlation was found between the two variables ($r = 0.560$, $p = 0.000$), indicating a moderate relationship in which greater perceived importance corresponded with higher utilization. Qualitative results further highlighted structural and technological limitations and completeness of evidence collection in serious criminal cases.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ตลอดจนการรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่คอยให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับผู้บริหารในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย ตลอดจนพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้จะมีคุณค่ายิ่งในการพัฒนากระบวนการเก็บหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสืบสวนสอบสวนของประเทศไทยต่อไป

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันจักร น้อยจันทร์ ที่ได้สนับสนุนองค์ความรู้และให้คำปรึกษาด้านสถิติ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

ความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอแสดงความกตเวทิตาตามอบให้แก่บิดา มารดา ที่ได้มอบชีวิตและสติปัญญา คอยดูแลอบรมให้การศึกษา จนผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถได้จนถึงทุกวันนี้ และขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวทั้งสามีและลูกสาวผู้น่ารัก ผู้อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จที่คอยให้การสนับสนุน ความห่วงใย และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด หากมีสิ่งใดบกพร่องผู้วิจัยขอน้อมรับไว้และขอภัยไว้ ณ โอกาสนี้

ศิริธรรม จิตต์งาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
1.7 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์	9
2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย. 11	
2.3 การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์.....	15
2.4 หน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวนที่เข้าถึงที่เกิดเหตุเป็นคนแรก.....	17
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	25

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	25
3.2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	27
3.3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	30
3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	31
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย.....	36
4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	36
4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	56
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	65
5.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	65
5.2 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	67
5.3 การอภิปรายผล.....	69
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	71
รายการอ้างอิง.....	73
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	76
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	97
ประวัติผู้เขียน.....	99

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สถิติคดีอาญา กลุ่ม 1 ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของกองบัญชาการ ตำรวจภูธรภาค 7 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2565	4
ตารางที่ 2 การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์	35
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	37
ตารางที่ 4 อายุของพนักงานสืบสวนสอบสวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	37
ตารางที่ 5 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	38
ตารางที่ 6 ตำแหน่งงานของพนักงานสืบสวนสอบสวนของกลุ่มตัวอย่าง	38
ตารางที่ 7 อายุงานด้านสืบสวนสอบสวนของกลุ่มตัวอย่าง	39
ตารางที่ 8 แสดงจังหวัดที่สังกัดในตำรวจภูธรภาค 7 และจำนวนคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและ เพศเฉลี่ยต่อปีที่ได้รับ	39
ตารางที่ 9 ด้านการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7	40
ตารางที่ 10 ด้านการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	42
ตารางที่ 11 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านบุคลากรและความรู้ความสามารถ	43
ตารางที่ 12 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านกระบวนการและระบบการประสานงาน	44
ตารางที่ 13 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านทรัพยากรและเครื่องมือ	45
ตารางที่ 14 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่	45
ตารางที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test	47
ตารางที่ 16 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test	48
ตารางที่ 17 แสดงผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ	48

ตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
 จำแนกตามอายุงาน..... 55

ตารางที่ 32 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติ
 วิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุงาน..... 56

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด	7
ภาพที่ 2 จำนวนพนักงานสืบสวนสอบสวนในระดับผู้บริหารที่เป็นประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัย จะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	29

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและร่างกาย เช่น คดีฆาตกรรมหรือทำร้ายร่างกาย ถือเป็นภารกิจสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการอำนวยความยุติธรรมแก่สังคม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยหลักฐานที่น่าเชื่อถือในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง หนึ่งในหลักฐานสำคัญที่มีบทบาทอย่างมากในยุคปัจจุบัน คือ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เช่น ลายนิ้วมือ ดีเอ็นเอ คราบเลือด หรือหลักฐานทางดิจิทัล ซึ่งสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำผิดเข้ากับเหตุการณ์หรือสถานที่เกิดเหตุได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะมีศักยภาพในการสนับสนุนการสืบสวนสอบสวน แต่การนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญ ความเข้าใจและทักษะของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน หากเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความชำนาญ หรือไม่มีความตระหนักถึงความสำคัญของพยานหลักฐานเหล่านี้ อาจส่งผลให้เกิดความล่าช้า ความผิดพลาด หรือการเพิกเฉยต่อหลักฐานที่จำเป็น ซึ่งย่อมกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยรวม ตำรวจภูธรภาค 7 ซึ่งรับผิดชอบคดีในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม มีบทบาทสำคัญในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาร้ายแรง การศึกษาถึงระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่นี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อประเมินศักยภาพการปฏิบัติงาน ระบุปัจจัยสนับสนุนหรือข้อจำกัด และนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการสืบสวนสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในประเทศไทย การนำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในหน่วยงานตำรวจที่มีบทบาทสำคัญในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์หลักฐานเบื้องต้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนยังขาดความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้การนำหลักฐานไปใช้ในกระบวนการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (Houck, 2015)

ข้อมูลจาก (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2565) ระบุว่า ในปี 2565 มีคดีที่ถูกยกฟ้อง เนื่องจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอหรือไม่น่าเชื่อถือ คิดเป็นร้อยละ 18 ของคดีอาญาทั้งหมด ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในระบบยุติธรรมไทยปัจจุบันประเทศไทยมีคดีอาญาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มสูงขึ้นทั้งคดีลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ วางเพลิง ช่มชู้หรือฆาตกรรม ซึ่งผู้กระทำความผิดต่างมีวิธีการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อนมากขึ้นตามความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยต่อชีวิตและ

ทรัพย์สินของประชาชน ทั้งนี้ เมื่อเกิดคดีอาญาขึ้นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่สังคม ซึ่งการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นจะอาศัยพยานบุคคลเป็นหลักในการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย แต่บางครั้งอาจจะไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงเพราะพยานบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงคำพูดได้เสมอ ด้วยเหตุผลดังกล่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องมีการนำความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเพื่อพิสูจน์หาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เพราะพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษและช่วยผู้บริสุทธิ์ให้พ้นจากข้อกล่าวหาได้ (กนกพร แสนแก้ว, 2019) ในอดีตที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามตัวบุคคลที่กระทำความผิดโดยอาศัยข้อมูลจากพยานบุคคลในการสืบสวนสอบสวน แต่พบปัญหาที่พยานบุคคลมักเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือคำให้การที่ให้ไว้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มักมีสาเหตุมาจากความไม่แน่ใจ หรือไม่ชัดเจนต่อภาพเหตุการณ์ ความไม่เพียงสาของพยาน ความสงสัย การหลงลืม การถูกข่มขู่หรือคุกคาม หรือการได้รับสินบน เป็นต้น ข้อมูลต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับจึงอาจถูกบิดเบือนข้อเท็จจริงไปได้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้โดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม แต่ได้ส่งผลต่อการติดตามบุคคลที่กระทำความผิด เพื่อนำมาลงโทษตามกฎหมาย นอกจากนี้ วิธีที่ว่าตำรวจจับแพะ ก็มักได้ยินอยู่เสมอ ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า พยานกลับคำให้การ หรือแสดงความไม่แน่ใจต่อคำให้การที่ได้ให้ไว้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องพยายามหาข้อมูลเพิ่มเติมที่สามารถใช้ในการพิสูจน์หรือยืนยันการกระทำความผิดของบุคคลจากพยานหลักฐานที่ตรวจพบได้ในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อยืนยันหรือนำมาใช้ในการเชื่อมโยงเพื่อสืบหาตัวบุคคลที่กระทำความผิดต่อไป

ในปี พ.ศ. 2558 สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ปรับเปลี่ยนการจำแนกกลุ่มฐานความผิดในคดีอาญา เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดในการรายงานสถิติคดีอาญา จากที่จำแนกไว้เป็น 5 กลุ่ม ได้พิจารณาใหม่ โดยรวมฐานความผิดในกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 เข้าไว้ด้วยกัน กลุ่มฐานความผิดจึงมีจำนวนลดลงเหลือ เพียง 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ได้แก่ ฆ่าผู้อื่น ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย พยายามฆ่า ทำร้ายร่างกายสาหัส และข่มขืนกระทำชำเรา

กลุ่มที่ 2 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ได้แก่ ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ฉ้อโกงประชาชน รับของโจร ลักพาเรียกค่าไถ่ และวางเพลิง

กลุ่มที่ 3 คดีความผิดพิเศษ ได้แก่ ความผิดตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ

พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ร.บ.สิ่งแวดล้อม พ.ร.บ.เลื่อนโยชน์นัต
พ.ร.บ.การขุดดินและถมดิน พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ร.บ.พอกเงินและ พ.ร.บ.ห้ามเรียก ดอกเบี้ยเกินอัตรา

กลุ่มที่ 4 ความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ ความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติด อาวุธและวัตถุ
ระเบิด การพนัน วัตถุสิ่งสิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร พ.ร.บ.คนเข้าเมือง การค้าประเวณี สถานบริการและ
การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัญหาด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นปัญหาสำคัญมากในกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้น
สามารถแยกแยะออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้ ปัญหาในการรวบรวมพยานหลัก ถือว่ามีความสำคัญ
เพราะหากการรวบรวมพยานหลักฐานกระทำขึ้นโดยมิชอบด้วยกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมายใน
เบื้องต้นย่อมส่งผลกระทบต่อการวินิจฉัยหรือการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการและศาล ความ
ยุติธรรมในทางปฏิบัติพนักงานอัยการ จะต้องยึดถือข้อเท็จจริง ตามสำนวนการสอบสวนชั้นพนักงาน
สอบสวนในการสั่งคดี การรวบรวมพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา 131 บัญญัติว่าให้พนักงานสอบสวน รวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถทำได้เพื่อประสงค์
จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามและเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำ
ผิดและพิสูจน์ให้เห็นว่าความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงาน
สอบสวนในการสอบสวนพยานบุคคลในพยานบุคคลที่จะมาเปิดเผยถึงความรับรู้ของตนเกี่ยวกับ
ข้อเท็จจริงในคดี โดยการให้ถ้อยคำ การรับรู้นั้นเป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสโดยตรง คือ การได้เห็น
ได้ฟังหรือได้ยินและมาถ่ายทอดข้อเท็จจริงเหล่านั้นต่อพนักงานสอบสวน ปัญหาการใช้อำนาจดุลพินิจ
ของพนักงานสอบสวน ตามมาตรา 122 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า พนักงานสอบสวนจะไม่
ทำการสอบสวนในกรณีต่อไปนี้ก็ได้ 1) เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือแต่ไม่ยอมรับทุกขตาม
ระเบียบ 2) เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเสียเอง โดยมีได้ร้องทุกข์ก่อนและ 3) เมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็น
บัตรสนเท่ห์หรือบุคคลที่กล่าวโดยโทษด้วยปาก ไม่ยอมรับบอกว่าเขาคือใครหรือไม่ยอมรับลงลายมือชื่อใน
คำกล่าวโทษ หรือบันทึกคำกล่าวโทษ วิธีดำเนินการสอบสวนของพนักงานสอบสวน หากขาดความรู้
ความสามารถประสบการณ์หรือขาดความยุติธรรม แล้วผลเสียย่อมเกิดกับประชาชน โดยส่วนร่วม
อย่างแน่นอน เห็นได้ว่าการสั่งคดีของพนักงานสอบสวนกฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนเพียง
ลำพัง เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามหา เพื่อจะรู้ตัว
ผู้กระทำผิดและเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาและเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมา
ฟ้องลงโทษ ดังนั้น การสั่งคดีของพนักงานสอบสวนย่อมมีผลต่อการพิจารณาฟ้องของพนักงานอัยการ
และกระบวนการพิจารณาคดีของศาล หากการรวบรวมพยานหลักฐานดำเนินการโดยมิชอบด้วย
กฎหมายใหม่ มีการตรวจสอบจากองค์กรภายนอกหรือมีวิธีการดำเนินการสอบสวนและกำหนด
ระยะเวลาที่ชัดเจน ย่อมเกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรมได้

ตารางที่ 1 สถิติคดีอาญา กลุ่ม 1 ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2565

ปี พ.ศ.	จำนวนคดีที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	
	รับแจ้ง	จับกุม
2561	2,061	1,878
2562	1,907	1,764
2563	1,640	1,603
2564	1,410	1,382
2565	1,208	1,194

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2566

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ในพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธร ภาค 7 นั้น มีจำนวนคดีอาญาเกิดขึ้นสูงเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย โดยเฉพาะในกลุ่มความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และเมื่อพิจารณาผลการจับกุม โดยเปรียบเทียบพบว่า มีแนวโน้มการจับกุมที่น้อยลง ซึ่งน่าจะมีส่วนมาจากการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการสืบสวนสอบสวนจนไม่เต็มประสิทธิภาพ จึงอาจไม่สามารถคลี่คลายคดีและจับกุมบุคคลที่กระทำความผิดได้น้อยกว่ารับแจ้ง ซึ่งจากผลการศึกษาของ (White, Lester, & Gentile, 2011) พบว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ สามารถใช้ประโยชน์ในการนำมาประกอบแผนประทุษกรรมคนร้ายคลี่คลายคดีที่ผู้กระทำผิดเป็นมาตรการต่อเนื่อง ส่งผลให้การสืบสวนประสบความสำเร็จและนำไปสู่การจับกุมได้ในที่สุด และ (Joseph L et al., 2013) ได้ศึกษาการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ใช้คลี่คลายคดีอาญาที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นี้เป็นพยานหลักฐานสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการคลี่คลายคดีอาญา ปัญหาประการหนึ่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวน ก็คือ ความไม่ชัดเจนของกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 ได้ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจในการรวบรวมพยานหลักฐาน และตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีได้กำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมพยานวัตถุและการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเท่านั้น จึงไม่มีสภาพบังคับใช้ในกฎหมายที่ชัดเจน ทำให้พนักงานสอบสวนต้องใช้ดุลยพินิจในการดำเนินการ เพื่อเก็บรวบรวมพยานวัตถุและการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ โดยอาจใช้ดุลยพินิจขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานช่วยตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หรือ

ดำเนินการด้วยตนเองก็ได้ ส่งผลให้งานด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุไม่มีมาตรฐานและส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้จากสถานที่เกิดเหตุ

ตัวอย่าง ของคดีที่มีปัญหาด้านความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ได้แก่ คดีเป่าสาก พศ. 2557 นักค้ายาบ้า เบนซ์ ท่าทราย หายใจยเข้ากลีบเมฆไม่มีอะไรคืบหน้าได้ 3 เดือน คดีที่สะท้อนความไม่เอาไหนของตำรวจภาค 7 เริ่มจากปรากฏการณ์แก๊งยาเสพติด กรณีนายอดิศักดิ์ ศรีสะอาด หรือ เบนซ์ ท่าทราย อายุ 26 ปี หัวหน้าแก๊งค้ายาบ้ารายใหญ่ของ จ.สุพรรณบุรี ที่หาญกล้าออกมาแฉพฤติกรรมตำรวจฝ่ายสืบสวน สภ.ศรีประจันต์ ยศระดับรอง ผกก.เคยรับสายแลกกับทางสะดวกในการค้ายาเสพติด ไม่แฉเปล่า เบนซ์ ท่าทราย โปสเตอร์ภาพเปลือยออกโชว์ลายสัก มือถืออาวุธสงครามจะเอาชีวิตตำรวจและญาติพี่น้องยกโรงพัก โดยในคดีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานถูกวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นการตรวจเก็บพยานหลักฐานที่ไม่เป็นมาตรฐานสากล จากคดีตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานและการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุด้วยขั้นตอนและวิธีการที่ต้องตามหลักการมาตรฐานจะทำให้พยานหลักฐานมีความน่าเชื่อถือและมีคุณค่าในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น สถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ผู้กระทำความผิด ได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้เมื่อก่อเหตุทางอาชญากรรม หรืออาจกล่าวได้ว่า สถานที่เกิดเหตุ เป็นกุญแจที่สามารถไขข้อสงสัยของคดีได้ เนื่องจากเป็นแหล่งรวมของข้อมูลสำคัญที่ได้จากพยานหลักฐาน โดยเฉพาะพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์สามารถใช้ระบุบุคคลซึ่งกระทำความผิดที่แท้จริงได้

ด้วยเหตุนี้ การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จากการรายงานและสภาพการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 พบว่า แม้จะมีการนำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ประกอบสำนวนคดี แต่ระดับความสำคัญที่ให้กับหลักฐานดังกล่าว รวมถึงคุณภาพของการรวบรวม การรักษาและการนำเสนอหลักฐาน ยังมีความแตกต่างกันในแต่ละคดีซึ่งส่งผลต่อความสมบูรณ์ของสำนวนคดีที่ส่งต่อให้พนักงานอัยการพิจารณา ยิ่งไปกว่านั้น คดีเกี่ยวกับร่าง ชีวิตและเพศ บางกรณี ยังมีความเชื่อมโยงกับความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของพนักงานอัยการ ไม่ว่าจะเป็นการถูกข่มขู่ คุกคามหรือการตกลูกอยู่ภายใต้แรงกดดันจากผู้มีอิทธิพล หากสำนวนคดีขาดความชัดเจนและพึ่งพาพยานบุคคลเป็นหลัก ย่อมเพิ่มภาระและความเสี่ยงในการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในรายงานของตำรวจภูธรภาค 7 จึงไม่เพียงเป็นประเด็นด้านประสิทธิภาพของกระบวนการสืบสวนสอบสวนเท่านั้น แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความปลอดภัย ความมั่นใจและความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการโดยตรง งานวิจัยนี้จึงมีความจำเป็นเพื่อพัฒนาคุณภาพสำนวนคดี เสริมความมั่นใจและความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการและสร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมโดยรวม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

พนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในระดับปานกลางถึงสูง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างระดับความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จริง อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ยังคงส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ในคดีอาญาที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร โดยดำเนินการภายใต้ขอบเขตของการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

1.4.1 ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเฉพาะในคดีอาญาที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ โดยเนื้อหาที่ศึกษาจะครอบคลุม ระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน รวมถึงการวิเคราะห์รูปแบบและแนวทางการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย นอกจากนี้ ยังมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

1.4.2 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

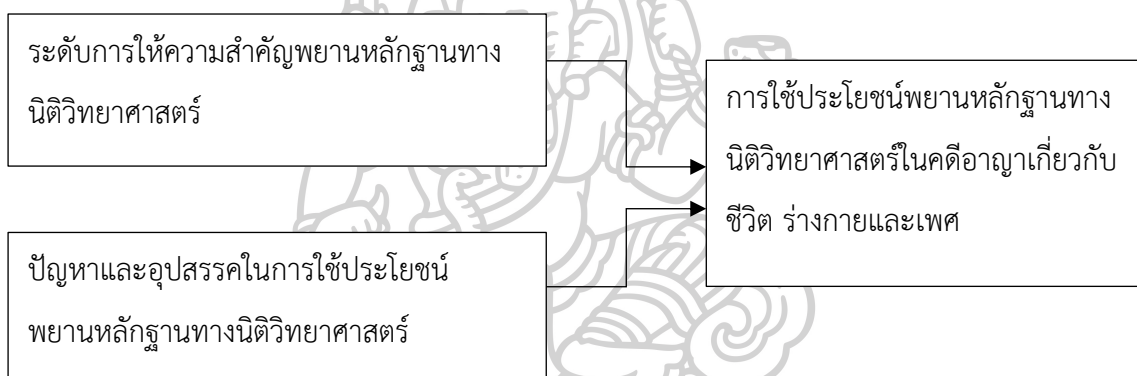
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบสวนสอบสวนและการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดตามหลักการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยคัดเลือกจากพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 8 จังหวัด โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 37 คน รวมเป็น 259 คน คือ นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และกาญจนบุรี จำนวน 38 คน (เนื่องจากมี สภ.เยอะที่สุด ภาค 7) รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 297 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่ศึกษาครอบคลุม ตำรวจภูธรภาค 7 ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การให้ความสำคัญ หมายถึง ระดับความสนใจ ความเชื่อถือและการยอมรับของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ว่ามีความจำเป็นมีประโยชน์และมีบทบาทสำคัญต่อความแม่นยำ ความน่าเชื่อถือและความเป็นธรรมของกระบวนการสอบสวนคดีอาญา

การใช้ประโยชน์ หมายถึง กระบวนการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ในทุกระดับขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การรวบรวม ตรวจสอบ วิเคราะห์ ตีความผล ไปจนถึงการใช้ประกอบการตัดสินใจทางคดี

พนักงานสืบสวน หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่หลักในการสืบสวน รวบรวมข้อมูล และแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดและระบุตัวผู้กระทำผิดก่อนหรือระหว่างกระบวนการสอบสวน

พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการสอบสวนคดีอาญาอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ รวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานและผู้ต้องหา จัดทำสำนวนคดีและเสนอความเห็นทางคดีต่อพนักงานอัยการ

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง หลักฐานที่ได้จากการวิเคราะห์ ตรวจพิสูจน์หรือประเมินผลโดยใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อช่วยในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาหรือคดีความต่าง ๆ โดยเน้นความแม่นยำ น่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ เช่น ดีเอ็นเอ (DNA) ลายนิ้วมือหรือลายนิ้วมือแฝง วัตถุพยาน สารเคมี ยาเสพติด สารพิษและพยานหลักฐานทางชีวภาพและนิติวิทยาศาสตร์อื่น ๆ

คดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ หมายถึง คดีอาญาที่มีการกระทำความผิดซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิต ความปลอดภัยทางร่างกาย หรือสิทธิในเพศของบุคคล ซึ่งมักเป็นคดีร้ายแรงและมีความละเอียดอ่อน จำเป็นต้องอาศัยหลักฐานที่น่าเชื่อถือและตรวจสอบได้

ตำรวจภูธรภาค 7 หมายถึง หน่วยงานตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่รับผิดชอบดูแลความสงบเรียบร้อย ความมั่นคง และการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ 8 ได้แก่ นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

1.7 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 พนักงานสืบสวนสอบสวนให้ความสำคัญในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และนำไปใช้ประโยชน์ในพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานสืบสวนสอบสวนในการมาใช้ในคดีอาญาที่เกี่ยวข้องชีวิต ร่างกายและเพศ

1.7.2 ช่วยให้หน่วยงาน ตำรวจภูธรภาค 7 หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลวิจัยไปใช้ปรับปรุงแนวทางการอบรม พัฒนา และสนับสนุนการใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวน

1.7.3 ชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงในกระบวนการใช้พยานหลักฐาน ซึ่งสามารถนำไปสู่การแก้ไขหรือจัดทำนโยบายสนับสนุนให้อย่างตรงจุด

1.7.4 เป็นฐานข้อมูลในการศึกษาระบบสืบสวนสอบสวน คดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศของตำรวจไทยเปรียบเทียบกับ แนวทางการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจไทย กับมาตรฐานสากล วิเคราะห์ข้อจำกัดในการนำหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในกระบวนการสืบสวนสอบสวนของตำรวจไทย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย วารสาร และสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นพื้นฐานความรู้และเป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ที่สนใจ ดังนี้

- 2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์
- 2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย
- 2.3 การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
- 2.4 หน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวนที่เข้าถึงที่เกิดเหตุเป็นคนแรก
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์

นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความเพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) จึงเป็นการนำเอาวิชาความรู้ในทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเก็บและพิสูจน์หลักฐาน การตรวจร่างกายและวัตถุพยานเพื่อช่วยในการค้นหาความจริง มักเป็นการใช้กฎหมายเป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน และดำเนินคดีทางกฎหมายเพื่อช่วยกระบวนการยุติธรรมในการพิสูจน์หลักฐานและชี้นำไปสู่ผู้กระทำความผิดอาญา

โดยนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวเนื่องกับนิติเวชศาสตร์หรือการชันสูตรศพสามารถแบ่งออกเป็นสาขาต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1.1 นิติพยาธิวิทยา (Forensic Pathology)
- 2.1.2. นิติเวชคลินิก (Clinical Forensic)
- 2.1.3. นิติจิตเวช (Forensic Psychiatry)
- 2.1.4. นิติพิษวิทยา (Forensic Toxicology)
- 2.1.5. การพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistic)
- 2.1.6. นิติวิทยาเซรัม (Forensic Serology)
- 2.1.7. เวชศาสตร์จราจร (Traffic Medicine)

2.1.8. กฎหมายการแพทย์

ในกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบวัตถุหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดี ซึ่งในหลายกรณีจะมีการจัดส่งวัตถุพยานมายังห้องปฏิบัติการเพื่อการวิเคราะห์โดยตรง อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีนักวิทยาศาสตร์อาจจำเป็นต้องลงพื้นที่ ณ สถานที่เกิดเหตุ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานตรวจวิเคราะห์เบื้องต้นหรือบันทึกข้อเท็จจริงเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อภายหลัง เมื่อได้ข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว นักวิทยาศาสตร์นิติวิทยาศาสตร์จะต้องพิจารณาเลือกวิธีการตรวจสอบหรือการทดสอบที่มีความเหมาะสมและเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นข้อสงสัยหรือข้อพิพาทในคดี เช่น การพิสูจน์ว่าผงที่พบเป็นสารเสพติดประเภทโคเคนหรือไม่ หรือการตรวจสอบว่าความบกพร่องของพื้นผิวถนนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุหรือไม่ กระบวนการวิเคราะห์ต้องดำเนินการภายใต้มาตรฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับและต้องมีการบันทึกขั้นตอนการดำเนินงานอย่างละเอียด รวมถึงการตีความผลการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และเพื่อแสดงถึงความน่าเชื่อถือของข้อสรุปหรือความเห็นทางวิชาการที่น่าเสนอในคดีนั้น

หลักการของนิติวิทยาศาสตร์ มี 7 หลักการพื้นฐานของนิติวิทยาศาสตร์ คือ กฎแห่งคุณลักษณะที่แตกต่าง หลักการแลกเปลี่ยน กฎของการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินต่อเนื่องไป กฎของการเปรียบเทียบ กฎของการวิเคราะห์ กฎแห่งความน่าจะเป็น และกฎของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์

ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการ การแก้ไขความขัดแย้งในสังคม ให้ความเป็นธรรมในทางกฎหมายแก่บุคคล ดังนั้นทนายความจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็ทนายโจทก์หรือจำเลยก็ตาม อีกทั้ง ป.วิอาญายังกำหนดให้ศาลจัดหาทนายความให้กับจำเลย โดยจัดสรรตามการเข้าชื่อของทนายขอแรง ทนายความจึงมีความจำเป็นในการมีความรู้ความเข้าใจในพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปใช้ในการต่อสู้คดี โดยการนำไปใช้หรือตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้ความจริงปรากฏ ใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ และนำผู้กระทำผิดมาลงโทษเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้ปรากฏต่อศาล อีกทั้งพยานหลักฐานที่ได้มาจากการตรวจพิสูจน์โดยนิติวิทยาศาสตร์เป็นหลักฐานสำคัญที่จะนำตัวผู้กระทำ ความผิดมาลงโทษได้ เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือและมีน้ำหนักมากในการพิจารณาคดีของศาล การตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยนิติวิทยาศาสตร์จึงต้องทำตามมาตรฐานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเก็บหลักฐานจนถึงการรายงานผลการตรวจพิสูจน์ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องถูกลงโทษในความผิดที่ตนเองไม่ได้กระทำและรัฐควรสนับสนุนให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เข้ารับการศึกษาอบรมหรือทำการศึกษาวิจัยมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำความรู้มาใช้พัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย

หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยคือ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ (Central Institute of Forensic Science: CIFS) ที่สังกัดกระทรวงยุติธรรมนอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีบทบาทในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานในคดีแพ่งและคดีอาญา เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) และหน่วยงานในสังกัด

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์ เพื่อประกอบการดำเนินคดีมีบทบาทในการกำกับมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวมีหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์ ให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์แก่ประชาชนและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ครอบคลุมการตรวจพิสูจน์หลากหลายประเภท เช่น

การตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร เช่น ลายเซ็น ลายมือเขียน
 การตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและวัตถุพยานทางฟิสิกส์
 การตรวจพิสูจน์ทางเคมี เช่น สารเคมี สารเสพติด
 การตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือ
 การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์
 การตรวจพิสูจน์ทางชีววิทยา เช่น DNA จากคราบเลือด อสุจิ เส้นผม
 การตรวจพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล
 การตรวจสถานที่เกิดเหตุ

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการภายใต้พระราชบัญญัติการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 และเริ่มดำเนินงานอย่างเป็นทางการในวันที่ 2 ธันวาคมของปีเดียวกัน จุดเริ่มต้นของการจัดตั้งสถาบันนี้มีรากฐานมาจากเจตนารมณ์ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 75 ที่บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่จัดระบบงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และอำนวยความสะดวกยุติธรรมได้อย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2540) แนวคิดหลักของการจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในเวลานั้น เกิดจากความต้องการในการแก้ปัญหาการขาดความเป็นเอกภาพของระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ทบวงมหาวิทยาลัยและสำนักงานกฤษฎีกา ความซ้ำซ้อนและความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่ ส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางนิติวิทยาศาสตร์ได้อย่างจำกัด และกระบวนการยุติธรรมขาดประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือในบางกรณี

แนวคิดแรกของการจัดตั้งสถาบันฯ คือ การมีลักษณะ ความเป็นอิสระ เพื่อให้การดำเนินงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความเป็นกลาง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และไม่ถูกแทรกแซงจากหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่อหลักการของการปฏิรูประบบราชการที่เน้นประสิทธิภาพและความโปร่งใส (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, 2545)

แนวคิดที่สองคือ การทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง ในการประสานงานและจัดสรรงบประมาณด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางนิติวิทยาศาสตร์ได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเฉพาะในกรณีของผู้เสียหายหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมที่มีได้อยู่ในเขตเมืองหรือพื้นที่ที่มีหน่วยบริการเฉพาะทาง

แนวคิดที่สามเน้นการกำหนดมาตรฐานกลาง ของการดำเนินงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในทุกสาขา ซึ่งครอบคลุมถึงการตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอ ลายนิ้วมือ พยานวัตถุทางชีวภาพ สารเสพติด และหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยสถาบันฯ มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล และควบคุมให้หน่วยงานที่ให้บริการต้องดำเนินการตามมาตรฐานดังกล่าว รวมถึงการขึ้นทะเบียนผู้ปฏิบัติงานและสถานประกอบการที่ให้บริการด้านนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในผลการตรวจพิสูจน์ และผลักดันให้งานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยเข้าสู่มาตรฐานสากล (ศูนย์สารสนเทศ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์, 2566)

ประการสุดท้าย สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและเกณฑ์มาตรฐานด้านจริยธรรมสำหรับผู้ปฏิบัติงาน โดยมีการประสานงานให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมระดับชาติ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม อาทิ ศาล อัยการ ตำรวจ และองค์กรวิชาชีพ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานให้มีความเป็นกลางและรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงการผลักดันให้คณะกรรมการดังกล่าวมีสถานะเป็นคณะกรรมการอิสระ ซึ่งสะท้อนความมุ่งมั่นของสถาบันในการรักษามาตรฐานวิชาชีพและสร้างความไว้วางใจจากประชาชน

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ก่อตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองต่อข้อจำกัดในระบบยุติธรรมเดิม โดยเน้นการสร้างความเป็นกลาง ความน่าเชื่อถือ และความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความยุติธรรมที่แท้จริงให้กับประชาชนในทุกระดับ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม กรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of special investigation หรือ DSI) เป็นหน่วยงานระดับกรม มีหัวหน้าหน่วยงานตำแหน่งอธิบดีสังกัดภายใต้กระทรวงยุติธรรมที่ทำการตั้งอยู่ที่อาคารเลขที่ 128 หมู่ที่ 3 ใกล้เคียงศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 ทำหน้าที่ป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ภายใต้กระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวน

โดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมาย ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554 ได้ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) รับผิดชอบงานเลขานุการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษของคณะกรรมการ
- 2) ป้องกัน ปรามปราม สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ
- 3) รวบรวม จัดระบบและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการปฏิบัติหน้าที่
- 4) กำหนดให้มีการศึกษา อบรมและพัฒนาการประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของกรมและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะมิฐานะเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษหรือไม่
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรม และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.): มีหน่วยงานในสังกัดที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หน่วยงานเหล่านี้อาจมีหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ เก็บหลักฐาน ตรวจวิเคราะห์พยานวัตถุและดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหน่วยงานอื่น ๆ

อาจมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีบทบาทในกระบวนการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน เช่น สถาบันนิติเวชวิทยา คณะกรรมการพิจารณาคดี และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากบทบาทและภารกิจที่กำหนดไว้ การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจมีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น พนักงานสอบสวน และแพทย์นิติเวช ในเชิงโครงสร้าง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านนิติวิทยาศาสตร์แก่หน่วยต่าง ๆ ภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล หรือตำรวจภูธรภาค 1 – 10 ที่อยู่ภายใต้ภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม นอกจากนี้ ยังมีการประสานงานกับแพทย์นิติเวชในสังกัดสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ ซึ่งอยู่ภายใต้ส่วนบริการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อการตรวจสอบร่างกายผู้เสียชีวิตหรือผู้บาดเจ็บในคดีที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2565) พนักงานสอบสวนในฐานะเจ้าของคดีจะรับผิดชอบในการดำเนินคดีโดยรวม และเป็นผู้จัดทำสำนวนฟ้อง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางนิติวิทยาศาสตร์และการชันสูตรทางนิติเวชเพื่อประกอบสำนวนให้มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในกระบวนการพิจารณาของศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนจากสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจในลักษณะดังกล่าวจึง

ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของพยานหลักฐาน (อรรถพล ใหญ่สว่าง, 2559)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพนักงานสอบสวนไม่ได้จำกัดการรับข้อมูลจากเฉพาะหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติเท่านั้น แต่ยังขยายขอบเขตการรับข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกด้วย ซึ่งสะท้อนถึงการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์จากหลายภาคส่วน เช่น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ที่มีความเชี่ยวชาญในการตรวจดีเอ็นเอ ปลายนิ้วมือแฝง และพยานวัตถุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความผิด นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานเฉพาะด้าน เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งมีบทบาทในการตรวจพิสูจน์สารเสพติด หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ที่ให้ข้อมูลด้านธุรกรรมทางการเงินเพื่อเชื่อมโยงกับการกระทำผิดในคดีอาญาร้ายแรง (กระทรวงยุติธรรม, 2564) ขณะเดียวกัน เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็เข้ามามีบทบาทในการสืบสวนสอบสวนเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานอย่างสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ซึ่งเดิมอยู่ภายใต้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในปัจจุบันคือกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ก็ได้ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อมูลดิจิทัล เช่น ข้อมูลโทรศัพท์ การติดต่อสื่อสาร หรือพฤติกรรมการใช้งานในโลกออนไลน์ ซึ่งมีความจำเป็นในคดีอาชญากรรมสมัยใหม่ เช่น คดีฉ้อโกงออนไลน์ คดีคอลเซ็นเตอร์ หรือคดีล่วงละเมิดทางเพศผ่านสื่อดิจิทัล

กล่าวโดยสรุป ระบบการสอบสวนในประเทศไทยกำลังปรับตัวเข้าสู่แนวทางการสืบสวนแบบสหวิชาชีพและใช้พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้พนักงานสอบสวนสามารถจัดทำสำนวนคดีได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ และสอดคล้องกับบริบทของอาชญากรรมยุคใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นอกจากหน่วยงานหลักทั้งสองนี้แล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นๆ ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานบางประเภทหรือให้การสนับสนุนงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งอาจมีการตรวจพิสูจน์ทางนิติเวชและชีวเคมี สถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ที่เน้นการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด

หน่วยงานเหล่านี้ มีการทำงานร่วมกันและประสานงานกัน เพื่อให้การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความน่าเชื่อถือและเป็นไปตามมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์และสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจเป็นหน่วยงานที่มีขีดความสามารถและห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เพื่อรองรับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานที่ซับซ้อนและหลากหลาย

2.3 การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

การนำหลักวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ และการแพทย์มาใช้ในการตรวจพิสูจน์ เพื่อให้ทราบถึงความจริงหรือข้อสงสัยต่าง ๆ ในการดำเนินการสอบสวนและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นพยานวัตถุ ที่ใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงของคดีที่เกิดขึ้นเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยอาศัยหลักการตรวจสอบและวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ โดยมีลักษณะและความสำคัญ (ศูนย์บริหารงานสอบสวน, 2565) ดังนี้

- (๑) ใช้เชื่อมโยงผู้กระทำผิดเข้ากับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้
- (๒) การตรวจวิเคราะห์ วิจัย สังเกตการณ์สิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีโดยผู้เชี่ยวชาญ
- (๓) สามารถแสดงข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยหลักการทางวิทยาศาสตร์
- (๔) ใช้ประกอบการพิจารณาของศาล
- (๕) สามารถนำมาใช้ทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์สามารถจำแนกออกเป็นหมวดหมู่เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าใจและนำไปใช้ในการส่งตรวจพิสูจน์ต่อไปได้ ดังนี้

พยานหลักฐานที่ได้จากมนุษย์ สัตว์ หรือพืช

(1) พยานหลักฐานที่ได้จากมนุษย์

พยานหลักฐานที่ใช้ในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล (นอกเหนือจากคำเบิกความถ้อยคำ ต่างๆ) หรือเป็นการตรวจหาวัตถุต้องสงสัยที่ติดอยู่กับบุคคล เพื่อเชื่อมโยงกับคดีที่เกิดขึ้น ได้แก่

- ผู้เสียหาย ได้แก่ เหยื่อ หรือ ผู้เสียชีวิต
- ผู้ต้องสงสัย
- ผู้ต้องหา หรือ ผู้กระทำความผิด ตัวอย่างพยานหลักฐานที่มาจากร่างกายมนุษย์ ได้แก่ กระจก ฟัน เล็บ เส้นผม เส้นขน เนื้อเยื่อ สารคัดหลั่ง เช่น เลือด น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ อสุจิ เป็นต้น
- ส่วนประกอบอื่น ๆ หรือ อวัยวะจากร่างกาย
- เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายของบุคคล

(2) พยานหลักฐานที่ได้จากสัตว์

พยานหลักฐานที่ได้จากสัตว์ ชิ้นส่วนของสัตว์หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสัตว์จะสามารถ ช่วยคลี่คลายคดีได้ ใช้ประโยชน์สำหรับตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์สัตว์และสัตว์ป่า ใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความผิดเกี่ยวกับสัตว์ป่า ใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาโทษทางกฎหมาย ตัวอย่างพยานหลักฐานที่ได้จากสัตว์ ได้แก่

- ชิ้นส่วนอวัยวะของสัตว์ เช่น งามา นอ กระดูก ฟัน ชันเนื้อ หนังสัตว์ เส้นขน อวัยวะภายใน อวัยวะเพศ อัณฑะ เป็นต้น
- ผลผลิตที่ได้จากสัตว์ เช่น เครื่องประดับ ของตกแต่งบ้าน และอาหาร เป็นต้น
- ซากสัตว์ เลือดและสารคัดหลั่งจากสัตว์ ฯลฯ พยานหลักฐานที่ได้จากพืช หลักฐานที่ได้จากพืชสามารถใช้เป็นวัตถุพยานที่ช่วยคลี่คลายคดีต่างๆ เช่น การจำแนกพันธุ์พืช (Species) ความเป็นเอกลักษณ์ของพืช เช่น พืชประจำท้องถิ่น บางกรณีพบพืชจากสถานที่เกิดเหตุติดไปกับบุคคล และพาหนะที่เกี่ยวข้องในคดี ตัวอย่างพยานหลักฐานที่ได้จากพืช ได้แก่
 - ชิ้นส่วนจากพืช เช่น ลำต้น ราก ใบ เปลือก ดอก เกสร ละอองเรณู สปอร์ เป็นต้น
 - ความแตกต่างลักษณะทางสัณฐานของพืช รูปร่าง ขนาด ลวดลาย
 - แหล่งที่มาและสายพันธุ์
 - สารพันธุกรรม หรือจีโนมพืช ในคลอโรพลาสต์และไมโทคอนเดรีย

(3) พยานหลักฐานที่เป็นเอกสาร

พยานหลักฐานที่เป็นข้อความ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข เครื่องหมาย สัญลักษณ์ที่บันทึกไว้ ไม่ว่าจะด้วยวิธีเขียน พิมพ์ หรือแกะสลัก ลงในวัสดุประเภทต่าง ๆ เช่น กระดาษ ผ้า ผนัง ก้อนหิน ไม้ หรือโลหะ เพื่อใช้สื่อความหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น ๆ

ตัวอย่างวัตถุพยานที่เป็นเอกสาร ลายมือเขียน ลายเซ็น การลงนามในเอกสาร ธนบัตร แผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ ตราสลัก ตรายาง ตราปั๊ม

(4) พยานหลักฐานที่เป็นวัตถุ

พยานหลักฐานที่พบในสถานที่เกิดเหตุเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงของคดี ช่วยชี้ชัดว่ามีการก่ออาชญากรรมในรูปแบบใด และใช้อ้างอิงในชั้นศาล ตัวอย่างเช่น วัตถุสิ่งของที่ถูกรื้อค้น วัตถุสิ่งของที่ถูกใช้ในการก่อเหตุ ชิ้นส่วนและสิ่งของจากศพ พาหนะ สารเคมี ยา สารเสพติด ภาพถ่าย ภาพวีดีโอ ภาพจากกล้องวงจรปิด อาวุธที่ใช้ สิ่งตกค้างจากอาวุธ หรือวิธีการก่อเหตุ (เช่น เขม่าปืน/สะเก็ดระเบิด/น้ำมัน เชื้อเพลิง และสารเร่งการเผาไหม้ เป็นต้น) หีบห่อและบรรจุภัณฑ์

(5) พยานหลักฐานทางดิจิทัล

พยานหลักฐานดิจิทัล หรืออาจเรียกพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ เป็นพยานหลักฐานรูปแบบใหม่ อยู่ในรูปของข้อมูลคอมพิวเตอร์ มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำ ความผิดที่เกี่ยวกับลักษณะของคดีหลากหลายฐานความผิดมีความสำคัญในการพิสูจน์ความผิดทั้งในคดีอาญา คดีแพ่งและคดีที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวข้องกับคดีประเภทการฉ้อโกงออนไลน์ การค้าสื่อลามก

อนาจารออนไลน์และการค้ายาเสพติด รวมถึงคดีอื่น ๆ ทางออนไลน์ เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ดิจิทัล รวมถึงข้อมูลที่บ้านที่กอยู่ในอุปกรณ์ดิจิทัล ตัวอย่าง พยานหลักฐานทางดิจิทัล ได้แก่ อุปกรณ์ดิจิทัลที่ใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด อุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน (Tablet i-Pad Smart Watch) คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต

2.4 หน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวนที่เข้าถึงที่เกิดเหตุเป็นคนแรก

ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า เหตุที่เกิดขึ้นนั้น ประสงค์ต่ออะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน ผู้ใดกระทำ มูลเหตุจูงใจและรูปแบบวิธีการใด (ตาม 5W1H กล่าวคือ What / When / Where/ Who / Why / How)

พนักงานสืบสวนหรือสอบสวนไม่ว่าจะมีชั้นยศใดก็ตาม ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่มูลนิธิอาสาสมัครต่าง ๆ หรือเจ้าหน้าที่กู้ภัย หากบังเอิญพบเหตุการณ์หรือได้รับแจ้งให้เข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุเป็นบุคคลแรก ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) บันทึกวัน เวลา ที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อใช้ในการรายงานและประกอบสำนวนคดี
- 2) เข้าที่เกิดเหตุโดยหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่อาจทำลายหลักฐานหรือวัตถุพยาน ไม่สัมผัสหรือเคลื่อนย้ายสิ่งของโดยไม่จำเป็น
- 3) รักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยห้ามมิให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณดังกล่าวอย่างเด็ดขาด
- 4) หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บอาการหนัก ต้องรีบติดต่อหน่วยแพทย์หรือโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด เพื่อมารับตัวไปรักษาพยาบาลโดยเร็ว แม้การเคลื่อนย้ายอาจทำให้พยานวัตถุบางอย่างเสียหาย แต่เพื่อรักษาชีวิตเป็นสำคัญ และหากเป็นไปได้ ควรมีเจ้าหน้าที่ติดตามไปด้วย เพื่ออาจได้ปากคำจากผู้บาดเจ็บในระหว่างทางหรือก่อนเสียชีวิต ซึ่งคำให้การดังกล่าวมีคุณค่าอย่างยิ่งในการสอบสวน
- 5) ในกรณีที่มีผู้เสียชีวิต ควรหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ กับศพและต้องรายงานพนักงานสอบสวนผู้มีหน้าที่ทันที เพื่อให้ดำเนินการชันสูตรพลิกศพตามขั้นตอนทางกฎหมาย
- 6) รายงานผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ชันสูตร เพื่อเข้าดำเนินการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและขอกำลังสนับสนุนเพิ่มเติม
- 7) บันทึกสภาพแวดล้อมของสถานที่เกิดเหตุ เช่น สภาพแสงสว่าง สภาพอากาศ อากาศหรือสิ่งของที่พบในที่เกิดเหตุ ตำแหน่งที่พบศพและความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งศพกับพยานวัตถุ
- 8) หากพบผู้ต้องสงสัยในที่เกิดเหตุ ให้ควบคุมตัวไว้ก่อนเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือการทำลายหลักฐาน โดยแจ้งสิทธิของผู้ต้องสงสัยตามที่กฎหมายกำหนด ในกรณีของต่างประเทศและควบคุมไว้จนกว่ากำลังสนับสนุนจะมาถึง

9) สอบถามพยานในเบื้องต้นอย่างสั้น ๆ เพื่อตรวจสอบว่าใครอยู่ในเหตุการณ์บ้างตอนเจ้าหน้าที่มาถึง โดยไม่ควรแสดงความเห็นหรือโน้มน้าวพยาน ควรแยกผู้ต้องสงสัยและพยานออกจากกันเท่าที่ทำได้และควรฟังสิ่งที่คนในที่เกิดเหตุพูดกัน เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นหรือชี้แนะไม่ให้สิ่งใดสูญหายหรือถูกแตะต้องโดยไม่จำเป็น ในระหว่างรอกำลังสนับสนุนควรใช้โทรศัพท์ติดต่อไม่ใช่วิทยุ เนื่องจากอาจมีสื่อมวลชนหรือบุคคลภายนอกดักฟังสัญญาณวิทยุตำรวจ

10) มอบหมายการดูแลสถานที่เกิดเหตุให้พนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการสืบสวน ตรวจสอบสถานที่และจัดทำรายงานอย่างเป็นทางการต่อไป ซึ่งอาจต้องใช้เวลาหลายวันจนกว่าการตรวจสอบสถานที่และจัดทำรายงานจะแล้วเสร็จ

2.4.1 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น เมื่อพนักงานสอบสวนเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุจะต้องมีการวางแผนและจัดการประสานงานในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพของคดี เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วนและแม่นยำ ซึ่งเริ่มจากการสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นและการกำหนดรูปแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสม รวมทั้งการบันทึกสภาพแวดล้อมโดยรอบ เพื่อระบุบริเวณที่ควรให้ความสำคัญในการค้นหาวัตถุพยาน โดยเน้นวัตถุพยานที่อาจเสียหายง่ายก่อน

คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ พื้นที่รอบบริเวณที่พบศพควรได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียด เพราะอาจมีคราบโลหิต เส้นผม เส้นขน หรือเสื้อผ้าที่เปื้อนคราบเลือดของผู้กระทำผิด ซึ่งสามารถตรวจหาสารพันธุกรรม (DNA) ได้ และควรตรวจหารอยนิ้วมือ รอยฝ่ามือ รอยเท้าแฝง ควรแจ้งเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวชเข้าร่วมการชันสูตรพลิกศพด้วย หากการเสียชีวิตเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน หรือเกิดขึ้นในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ต้องแจ้งพนักงานอัยการและฝ่ายปกครองเข้าร่วมชันสูตรด้วย

2.4.2 การประเมินวัตถุพยานที่พบในบริเวณสถานที่เกิดเหตุ

เป็นขั้นตอนสำคัญที่พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการทันทีเมื่อไปถึงสถานที่เกิดเหตุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินว่ามีวัตถุพยานประเภทใดบ้างที่อาจพบและควรเก็บรวบรวมอย่างถูกต้องครบคลุม และไม่เสียหาย ซึ่งจะช่วยให้สามารถไขว้วัตถุพยานเหล่านี้ในการสืบสวนสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1) คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ประเมินวัตถุพยานที่มักพบ เช่น รอยลายนิ้วมือ ฝ่ามือ รอยเท้าแฝง คราบโลหิต เพื่อใช้ตรวจหาสารพันธุกรรม DNA เครื่องมือที่ใช้ในการจัดแ่งหรือบริเวณที่มีการรื้อค้น โดยเน้นจุดที่คาดว่าจะมีการสัมผัสมากที่สุด เช่น ประตู หน้าต่าง ลินชัก หรือพื้นที่ที่ผู้กระทำผิดอาจทิ้งร่องรอยไว้

2) คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ประเมินบริเวณที่มีการต่อสู้หรือมีศพ โดยเน้นการ ค้นหาเส้นผม เส้นขน คราบโลหิต รอยลายนิ้วมือ ฝ่ามือและรอยเท้าแฝง เพื่อใช้ตรวจหาสารพันธุกรรม (DNA) และหาอาวุธที่ใช้ในการกระทำผิด เช่น มีด ปืน หรือวัตถุมีคมอื่น ๆ

3) คดีเพลิงไหม้ พิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเพลิงไหม้ เช่น สารเร่งติดไฟที่พบในจุด ต้นเพลิง ร่องรอยของการวางเพลิง เช่น ภาชนะบรรจุน้ำมัน หัวเชื้อ หรือสายไฟฟ้าที่ถูกตัด โดยต้อง ตรวจหาคราบลายนิ้วมือ รอยเท้าแฝงหรือคราบสารพันธุกรรมของผู้ก่อเหตุ ทั้งนี้ ต้องร่วมกับเจ้าหน้าที่ พิสูจน์หลักฐานและวิศวกรโยธาในการตรวจสอบโครงสร้างอาคารที่ได้รับผลกระทบจากไฟไหม้

4) คดีระเบิด ประเมินบริเวณหลุมระเบิด สารเคมีที่ใช้เป็นวัตถุระเบิด หรือชิ้นส่วนประกอบ ระเบิด โดยเน้นการเก็บร่องรอยลายนิ้วมือ คราบโลหิต เส้นผม เส้นขน และ DNA เพื่อเชื่อมโยงกับตัว ผู้กระทำผิดควรประสานเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด (EOD) และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเพื่อเข้าร่วม ประเมินและตรวจสอบวัตถุพยานร่วมกัน การประเมินวัตถุพยาน ควรเริ่มจากวัตถุพยานที่เสียหายง่าย เช่น คราบโลหิตหรือเส้นผม แล้วจึงค่อยไปยังวัตถุพยานที่เสียหายยาก เช่น อาวุธ หรือเครื่องมือ เพื่อป้องกันไม่ให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลายโดยไม่ตั้งใจ

การจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ในการเก็บและหีบห่อวัตถุพยานให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง ประเภทของวัตถุพยาน เช่น ภาชนะปลอดเชื้อสำหรับเก็บตัวอย่างชีวภาพ ซองกระดาษสำหรับวัตถุ พยานที่เปียกชื้น หรือกล่องแข็งสำหรับวัตถุมีคม และต้องมีการจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุพยาน พร้อมทั้ง ควบคุมห่วงโซ่ของวัตถุพยาน (Chain of Custody) อย่างถูกต้องและเข้มงวด เพื่อให้สามารถนำไปใช้ ในกระบวนการยุติธรรมได้โดยไม่มีข้อโต้แย้งทางกฎหมาย

การปฏิบัติงานในขั้นตอนนี้ จำเป็นต้องมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด แพทย์นิติเวชหรือผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทาง เพื่อให้การประเมินวัตถุพยานมีความถูกต้อง ครอบคลุมและสอดคล้องกับข้อเท็จจริง ในทางคดี

2.4.3 การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ บุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องจะต้องมีการแบ่งหน้าที่และความ รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และไม่กระทบต่อ พยานหลักฐานที่สำคัญ โดยสามารถแบ่งบทบาทหน้าที่ได้ ดังนี้

1. หัวหน้าทีมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ในกรณีทั่วไป พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีนั้น ๆ ควรทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมตรวจสอบ สถานที่เกิดเหตุ โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1.1 รับผิดชอบในการควบคุมและดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ภายในชุดตรวจ รวมทั้งควบคุมการรักษาความปลอดภัยของสถานที่เกิดเหตุ โดยต้องกำหนดขอบเขตพื้นที่ให้ครอบคลุมบริเวณที่พบวัตถุพยานทั้งหมด

1.2 ตัดสินใจเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการตรวจค้นและตรวจหาวัตถุพยาน พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ให้กับสมาชิกในทีมอย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

1.3 ตัดสินใจเลือกสถานที่สำหรับใช้เป็นจุดควบคุมและสั่งการ ซึ่งจะเป็จุดศูนย์กลางในการประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างทีมตรวจสอบ สื่อมวลชน หรือผู้บังคับบัญชา

1.4 ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย เช่น

1.4.1 ผู้บังคับบัญชา

1.4.2 แพทย์ที่ร่วมชั้นสูตรพลิกศพ

1.4.3 เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

1.4.4 เจ้าหน้าที่กู้ภัย

1.4.5 เจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด

1.4.6 เจ้าหน้าที่อาสาสมัคร ฯลฯ

1.5 สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่ภายในสถานที่เกิดเหตุ เช่น อุปกรณ์ถ่ายภาพ เก็บหลักฐาน อุปกรณ์ตรวจสอบสารเคมีหรือดีเอ็นเอ เป็นต้น

1.6 ควบคุมและตัดสินใจในการอนุญาตหรือห้ามบุคคลเข้าหรือออกจากสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนหรือทำลายพยานหลักฐาน

1.7 บัญชาการการค้นหาวัตถุพยานให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยควบคุมขั้นตอนและกระบวนการให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

1.8 ดำเนินการมอบคืนสถานที่เกิดเหตุให้กับเจ้าของหรือผู้มีอำนาจ หลังจากที่มีการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้วเท่านั้น โดยต้องมั่นใจว่าไม่มีวัตถุพยานตกค้าง และได้มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานครบถ้วน

2. ช่างภาพและผู้จัดทำบัญชีภาพถ่าย

ช่างภาพและผู้จัดทำบัญชีภาพถ่าย มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบันทึกภาพถ่ายของสถานที่เกิดเหตุอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการประกอบการสืบสวนสอบสวนและเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล โดยมีรายละเอียดหน้าที่ ดังนี้

2.1 ถ่ายภาพบริเวณทางเข้าก่อนเข้าสู่พื้นที่เกิดเหตุ รวมถึงการบันทึกภาพสภาพแวดล้อมโดยรอบ เพื่อแสดงให้เห็นสภาพเดิมก่อนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2.2 ถ่ายภาพเหยื่อ ผู้ที่อยู่ในที่เกิดเหตุ และประชาชนโดยรอบ เนื่องจากในบางกรณี ผู้กระทำผิดอาจแฝงตัวอยู่ในฝูงชน หรือพยายามหลบหนีจากที่เกิดเหตุผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมถึงการบันทึกภาพยานพาหนะที่อยู่ใกล้บริเวณ เพื่อใช้ในการตรวจสอบภายหลัง

2.3 การถ่ายภาพบริเวณสถานที่เกิดเหตุ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ เพื่อให้ครอบคลุมรายละเอียดทั้งภาพรวมและจุดสำคัญ ได้แก่

2.3.1 ระยะไกล ถ่ายภาพเพื่อแสดงบริเวณโดยรอบของสถานที่เกิดเหตุ พร้อมป้ายหมายเลขระบุตำแหน่งของวัตถุพยานแต่ละชิ้น เพื่อใช้ในการเข้าใจภาพรวมของเหตุการณ์

2.3.2 ระยะกลาง ถ่ายภาพในระยะที่สามารถระบุตำแหน่งของวัตถุพยานได้อย่างชัดเจน โดยแสดงบริบทของวัตถุพยานสัมพันธ์กับพื้นที่ที่พบ

2.3.3 ระยะใกล้ ถ่ายภาพในระยะประชิดเพื่อแสดงรายละเอียดของวัตถุพยาน เช่น ขนาด รูปร่าง ตำแหน่ง ร่องรอย หรือคุณลักษณะเฉพาะ โดยต้องใช้ สเกล เช่น ไม้บรรทัด วางร่วมในภาพ เพื่อให้สามารถประเมินขนาดหรือเชื่อมโยงกับวัตถุอื่นได้ เช่น รอยงัด สามารถนำไปเปรียบเทียบกับเครื่องมือที่ใช้ลักษณะและขนาดของบาดแผล สามารถเชื่อมโยงกับลักษณะของอาวุธที่ใช้

2.4 หลังจากถ่ายภาพตามหลักการครบถ้วนแล้ว อาจมีการนำวัตถุพยานทั้งหมดมารวมกัน เพื่อถ่ายภาพอีกครั้งหนึ่ง ในลักษณะจัดวางรวม ซึ่งสามารถใช้เปรียบเทียบ หรือตรวจสอบความครบถ้วนของการเก็บวัตถุพยาน จากนั้น ช่างภาพจะต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่จัดทำแผนผังสถานที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตรวจค้นวัตถุพยาน เพื่อระบุ ตำแหน่งของวัตถุพยาน บนแผนผังอย่างถูกต้องและดำเนินการ เก็บรวบรวมและหีบห่อวัตถุพยาน เพื่อส่งตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(วริญา ธงภักดิ์, 2566) การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรม ในงานยุติธรรมทางอาญา ศึกษาสภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมและนำเสนอการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง 1) การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากคดีฆาตกรรม 40 คดี และข้อมูลการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลการวิจัย 36 คน และ 2) การวิจัยเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ผลการประเมินประเด็นการพัฒนาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาข้อสรุป

(ฉันทนา วิทยนิษฐพงษ์, 2565) สมรรถนะในการตรวจที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความรู้ในการตรวจเก็บวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 ในระหว่าง

เดือนตุลาคม 2561 ถึงเดือนมีนาคม 2563 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากรของพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 จำนวนทั้งสิ้น 664 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติเพียร์สันไคสแควร์และการวิเคราะห์การถดถอย ลอจิสติกแบบสองกลุ่ม และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านประสบการณ์(จำนวนปี) และปัจจัยด้านการพัฒนาศักยภาพการตรวจสถานที่เกิดเหตุและนิติวิทยาศาสตร์ ระยะเวลาหลังการพัฒนาศักยภาพ กับระดับความรู้ในการตรวจเก็บวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของพนักงานสอบสวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 และสามารถนำมาใช้พยากรณ์ระดับความรู้ในการตรวจเก็บวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนได้

(ณัฐชยา เกาะลอย, 2564) แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร จังหวัดตราด การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาวิจัยแบบผสมเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยวิธีการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรยศ ร้อยตำรวจตรีถึงพันตำรวจโท สถานีตำรวจภูธร จังหวัดตราด จำนวน 218 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับฉลาก และ เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน จังหวัดตราด ทั้งหมด 6 อำเภอ จำนวน 218 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน จังหวัดตราด ที่มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ที่มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

(รัชดาภรณ์ น้อยแก้ว, 2563) การศึกษาความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และการนำไปใช้ประโยชน์ในคดีอาญา: กรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่จังหวัดสตูล งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนต่อการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการดำเนินคดีอาญา และความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในสถานที่เกิดเหตุที่มีผลต่อการดำเนินงานของพนักงานสอบสวนในพื้นที่จังหวัดสตูล เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก พนักงานสอบสวนในพื้นที่จังหวัดสตูล จำนวน 10 ราย พบว่า พนักงานสอบสวนในพื้นที่จังหวัดสตูลมีความรู้ ความเข้าใจด้านการเก็บวัตถุพยานมากที่สุด โดยจะต้องดำเนินการเก็บวัตถุพยานที่สูญหายหรือเสียหายได้ง่ายเป็นลำดับแรก และพบว่าพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ยังไม่มีแนวทางการปฏิบัติงานด้านการจัดการวัตถุพยานอย่างชัดเจน ดังนั้น เห็นควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ

ตรวจสถานที่เกิดเหตุและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้กับพนักงานสอบสวนอย่างสม่ำเสมอ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(จิราภรณ์ พูลพิพัฒน์, 2561) วิเคราะห์และเปรียบเทียบการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยกับต่างประเทศ โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีในการนำพยานหลักฐานทางนิติศาสตร์มาใช้ในคดีอาญา รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์พ.ศ. 2559 ผลการศึกษาพบว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 131/1 ให้อำนาจเฉพาะพนักงานสอบสวนเท่านั้นในการสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคลวัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีทางนิติวิทยาศาสตร์

(Kaplan, Ling, & Cuellar, 2020) ได้ทำการศึกษา ความเชื่อสาธารณะ เกี่ยวกับความถูกต้องและความสำคัญของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในสหรัฐอเมริกา การวิเคราะห์ ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ผิดพลาดอาจมีส่วนทำให้กระบวนการยุติธรรมล้มเหลว ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การรับรู้ของสาธารณชนทั่วไปเกี่ยวกับความถูกต้องของเทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์ 10 เทคนิคในแต่ละ ขั้นตอนพบว่าบุคคลในสหรัฐอเมริกามีมุมมองในแง่ร้ายต่อกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยเชื่อ ว่าเกิดข้อผิดพลาดได้มากถึงครึ่งหนึ่ง โดยเทคนิคส่วนใหญ่ถือว่าแม่นยำระหว่าง 65% - 75%

(Ribeiro, Tangen, & McKimmie, 2019) ความเชื่อเกี่ยวกับอัตราความผิดพลาดและการตัดสินใจของมนุษย์ในด้านนิติวิทยาศาสตร์ เทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์มักใช้ในการพิจารณาคดีอาญา เพื่อชี้ตัวผู้กระทำความผิดและพบว่า หลักฐานนี้เน้นน้ำหนักได้มาก แต่อาจเกิดข้อผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจความเชื่อที่มีอยู่แล้วเกี่ยวกับงานนิติวิทยาศาสตร์ ทำการตรวจสอบการรับรู้ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้อง และการใช้ดุลพินิจที่เกี่ยวข้อง 16 เทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกัน โดยผู้เข้าร่วมเชื่อว่า กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของมนุษย์อย่างมากค่อนข้างจะผิดพลาดได้ง่าย ขนาดความแม่นยำ

(Roberta D, Sally F, & James, 2012) ได้ศึกษาถึง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในสถานที่เกิดเหตุ จากการศึกษา พบว่า สถานที่เกิดเหตุทางอาชญากรรมเป็นจุดเริ่มต้นของข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ดีที่มาจากการประมวลผลข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจากพยานหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้จากสถานที่เกิดเหตุโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นมืออาชีพ ซึ่งส่งผลให้พยานหลักฐานนั้น ๆ มีคุณภาพและมีคุณค่าในทางคดี และจะทำให้การอำนวยความสะดวก ยุติธรรมมีผลลัพธ์ที่ถูกต้อง และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ดังนั้น ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการลดความเสี่ยงที่จะได้ผลลัพธ์ของยุติธรรมทาง

อาญาที่มี ความไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในคดีอุกฉกรรจ์ที่มีความร้ายแรง เช่น ในคดีฆาตกรรม และ คดีความผิดทางเพศ ที่อาจพบปัญหาที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ในคดีอุกฉกรรจ์ที่มีความร้ายแรงนั้น ถ้าพยานหลักฐานที่นำมาใช้ในทางคดีนั้น มีความไม่ถูกต้องด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตาม ก็อาจทำให้ผลการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรมเกิดความผิดพลาด จนทำให้ผู้บริสุทธิ์ถูกจำคุกได้ ประการที่สอง ในคดีอุกฉกรรจ์ที่มียังมีความรุนแรงเท่าใด ก็มักจะมีบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานที่เกิดเหตุขึ้น ๆ มาก ขึ้นตามไปด้วย เช่น แพทย์ นักกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักนิติวิทยาศาสตร์ และองค์กรต่าง ๆ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีบทบาทและหน้าที่ ที่แตกต่างกันไป ทำให้มีมุมมองต่อพยานหลักฐานที่จะต้องเก็บ รวบรวมจากสถานที่เกิดเหตุที่แตกต่างกันไปด้วย จนอาจส่งผลกระทบต่อข้อมูลที่ได้จาก พยานหลักฐานนั้น ๆ และอาจทำให้การพิจารณาความผิดในกระบวนการยุติธรรมเกิดความผิดพลาด หรือไม่เป็นธรรมได้

(Linzi, Wilson-Wilde, & et al, 2011) มาตรฐานงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในอนาคต สถาบันที่ปรึกษาและนโยบายด้านนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ ประเทศออสเตรเลียนิวซีแลนด์ ได้จัดตั้งโครงการพัฒนามาตรฐานงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในด้านนิติวิทยาศาสตร์และการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) การเก็บรวบรวม 2) การวิเคราะห์ 3) การตีความพยานหลักฐาน และ 4) การรายงานผลนิติวิทยาศาสตร์ตามข้อกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งข้อกำหนดมาตรฐานข้อหนึ่ง คือ การผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมวัตถุพยานทางชีววิทยาเพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนวัตถุพยานจากการเก็บรวบรวมโดยพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อนำเข้าสู่การวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ การพัฒนามาตรฐานยังคงดำเนินต่อไป อย่างไรก็ตาม การปนเปื้อนที่น้อยที่สุดเป็นมาตรฐานที่สำคัญขององค์การมาตรฐานโลก (ISO)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7" ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ โดยทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ปัญหาและอุปสรรคและข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อออกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลสอบถามความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

โครงสร้างแบบสอบถามประกอบด้วย ดังนี้:

ข้อมูลทั่วไป เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนปีที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ข้อมูลส่วนนี้ช่วยจำแนกคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มย่อยต่าง ๆ

ความให้ความสำคัญ ประเมินความรู้และการให้ความสำคัญเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เช่น ชนิดของพยานหลักฐานที่พบในที่เกิดเหตุ บทบาทความสำคัญของหลักฐานเหล่านี้ต่อการสืบสวนสอบสวน และแหล่งที่มาของความรู้หรือการฝึกอบรมที่ได้รับในด้านนี้ คำถามส่วนนี้อาจอยู่ในรูปมาตรวัดระดับการเห็นด้วยหรือความถี่ เพื่อวัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบอย่างเป็นขั้นตอน

การใช้ประโยชน์ ประเมินการนำความรู้และหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานจริงของตำรวจ เช่น ความถี่และรูปแบบในการใช้ผลการตรวจพิสูจน์ประกอบสำนวนคดีตัวอย่าง กรณีที่เคยใช้พยานหลักฐานช่วยคลี่คลายคดี ปัญหาอุปสรรคที่พบในการใช้หลักฐานเหล่านี้ และผลลัพธ์หรือความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการใช้พยานหลักฐาน คำถามส่วนนี้สะท้อนการประยุกต์ใช้ความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงและผลที่ได้รับจากการใช้งาน

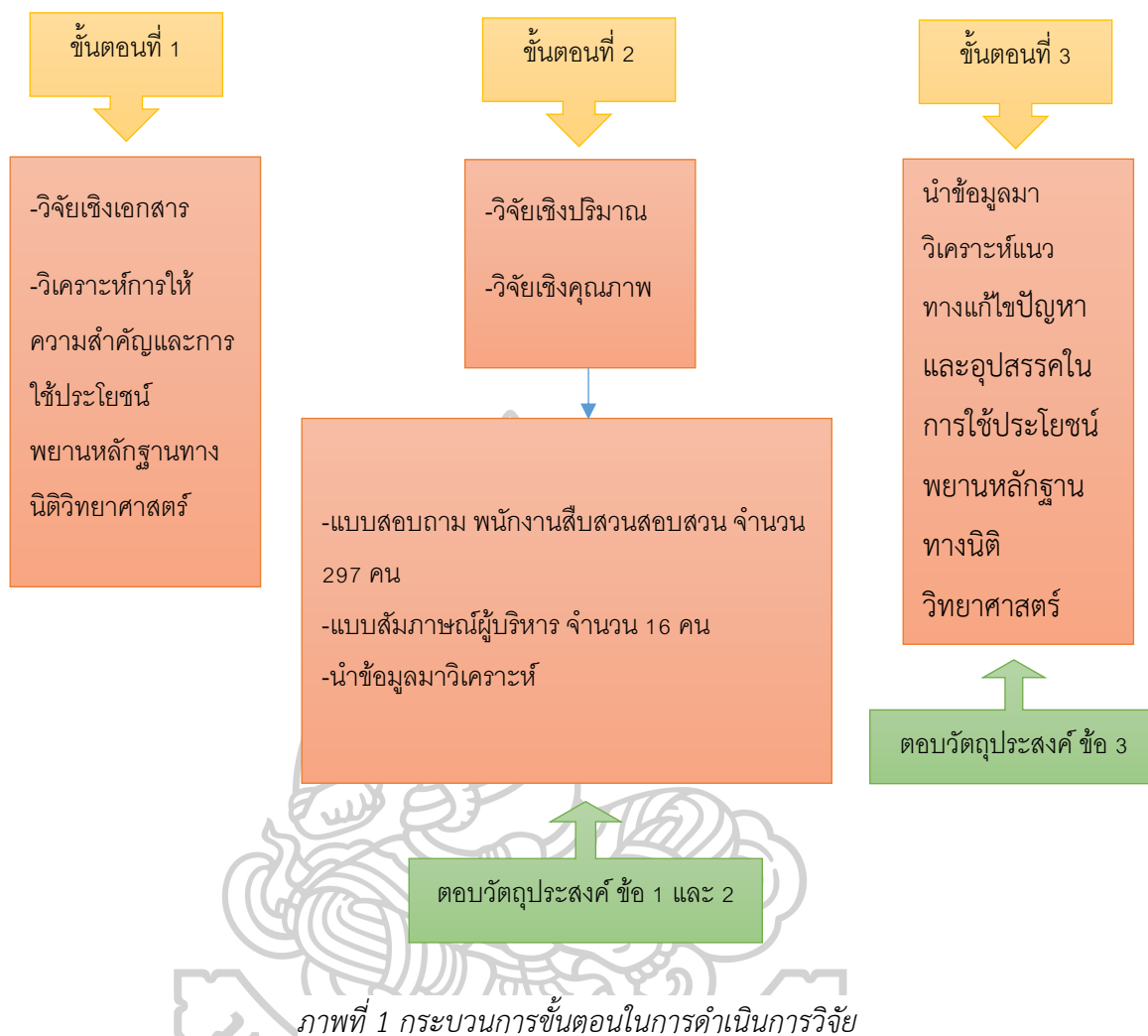
คำถามทั้งหมดถูกสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิด ของงานเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา แบบสอบถามใช้ทั้งคำถามปลายปิด เช่น มาตราส่วนประมาณค่า หรือคำถามปรนัยที่ให้เลือกคำตอบ และคำถามปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้จริง จะให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา เพื่อประเมินว่าคำถามมีความชัดเจน ครบคลุม และเหมาะสมตามที่วัตถุประสงค์กำหนด จากนั้น ทดสอบเครื่องมือ กับกลุ่มตัวอย่างนำร่องที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อปรับปรุงแก้ไขคำถามให้เข้าใจง่ายและเหมาะสมยิ่งขึ้น ข้อมูลจากการทดสอบนำร่องยังจะถูกนำมาคำนวณ ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม เช่น ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องภายในและเชื่อถือได้ในระดับที่ยอมรับได้ หากค่าความเชื่อมั่นยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีพอ จะปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนการเก็บข้อมูลจริง

ส่วนที่ 2 ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยการไปสัมภาษณ์ พนักงานสืบสวนสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 8 จังหวัด เกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของพนักงานสืบสวนสอบสวนในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เครื่องมือคือ แนวคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งกำหนดคำถามหลักไว้ล่วงหน้าตามหัวข้อสำคัญที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เช่น ประสบการณ์ในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการทำคดีที่ผ่านมา มุมมองต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวน อุปสรรคหรือข้อจำกัดที่พบในการประสานงานกับหน่วยพิสูจน์หลักฐานหรือในการใช้ผลการตรวจพิสูจน์ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการทำงานของตำรวจ โดยคัดเลือกตัวแทนจังหวัดละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

จากนั้น นำข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาทำการวิเคราะห์และสรุปข้อมูล ระดับการให้ความสำคัญพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ รวมถึงการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ

จากการดำเนินการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาสรุปเป็นแผนภาพ เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการขั้นตอน ดังนี้

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบสวนสอบสวนและการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ครอบคลุมพื้นที่ 104 สถานี มีกำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงาน

พนักงานสืบสวน จำนวนทั้งสิ้น 400 คน
 พนักงานสอบสวน จำนวนทั้งสิ้น 750 คน
 รวมทั้งหมด 1,150 คน (กองบังคับการตำรวจ, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดตามหลักการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยคัดเลือกจากพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 297 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เพื่อคำนวณขนาดที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรรวม (N) ด้วยระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ระดับนัยสำคัญ) ที่ 5% ($e = 0.05$) โดยสูตรในการคำนวณคือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนพนักงานสืบสวนสอบสวน ทั้งหมดในภูธรภาค 7
 e แทน ระดับความคลาดเคลื่อนที่กำหนด (0.05)

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{1,150}{1 + 1,150 (0.05)^2}$$

$$n = 296.77 \approx 297 \text{ คน}$$

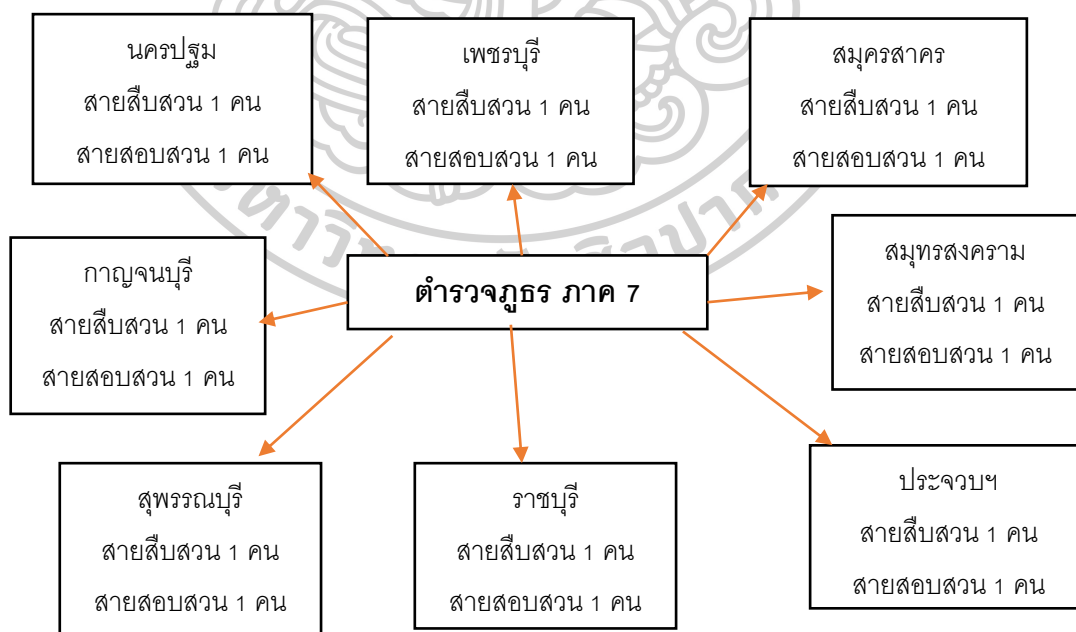
จากการคำนวณด้วยการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ พบว่า ขนาดของประชากร จำนวน 1,150 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะต้องเก็บข้อมูล มีจำนวนทั้งสิ้น 297 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยหลักความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ซึ่งเป็นการสุ่มที่เหมาะสมกับประชากรที่มีขนาดใหญ่มาก และคุณสมบัติของประชากรมีความหลากหลาย มีกลุ่มย่อยซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นแต่เป็นคุณลักษณะของประชากรอยู่แล้ว (นิลพันธุ์และคณะ, 2554)

จากการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกข้าราชการตำรวจที่เป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบอยู่ในสังกัด จำนวน 8 จังหวัด โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 37 คน รวมเป็น 259 คน ดังนี้

จังหวัดนครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย สายสืบสวน จำนวน 19 คน และสายสอบสวน จำนวน 18 คน ส่วนกาญจนบุรี จำนวน 38 คน (เนื่องจากมี สภ.เยอะที่สุด ภาค 7) ประกอบด้วย สายสืบสวน จำนวน 19 คน และสายสอบสวน จำนวน 19 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 297 คน โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจะต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่า 5 ปี และต้องเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการเก็บพยานหลักฐานมาก่อน

ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้ จะทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยจะเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับฝ่ายบริหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบใน 8 จังหวัด คือ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงครามและสมุทรสาคร โดยจะคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ดำรงตำแหน่ง รองผู้กำกับการสืบสวนและสอบสวนขึ้นไป ที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการสืบสวนสอบสวนและควบคุมดูแลพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดที่ตนเองรับผิดชอบ โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง โดยคัดเลือกตัวแทนจังหวัดละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังแผนภาพนี้

ภาพที่ 2 จำนวนพนักงานสืบสวนสอบสวนในระดับผู้บริหารที่เป็นประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

โดยประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจะต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่า 10 ปี และต้องเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการเก็บพยานหลักฐานมาก่อน

3.3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยนี้ ประกอบด้วย 2 เครื่องมือด้วยกัน คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ จัดทำแบบสอบถามและแนวคำถามสัมภาษณ์ตามรายละเอียดในส่วนเครื่องมือวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ตามด้วยการทดลองใช้กับกลุ่มนักร้องเพื่อประเมินความชัดเจนและความเชื่อมั่นของเครื่องมือจนได้แบบสอบถามและแนวสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

1. แบบสอบถาม ที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามในการศึกษานี้ หลังจากทีผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเรียบร้อยแล้ว จะนำข้อมูลรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยในแบบสอบถามจะมีการแบ่ง ข้อคำถามออกเป็น 4 ตอนหลัก ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานสืบสวน/สอบสวน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระดับชั้นยศ จังหวัดที่ปฏิบัติงานในสังกัด ๗ ประสบการณ์ในการทำงานด้านสืบสวน/สอบสวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งหมด ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยคำถาม 17 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบในการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์เชิงลึกถูกนำมาใช้เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่ละเอียดและเจาะลึกเกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เครื่องมือคือ แนวคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งกำหนดคำถามหลักไว้ล่วงหน้าตามหัวข้อสำคัญที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เช่น ด้านประสบการณ์ในการใช้พยานหลักฐานทางนิติ

วิทยาศาสตร์ในการทำดีที่ผ่านมา ด้านมุมมองต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวน ด้านอุปสรรคหรือข้อจำกัดที่พบในการประสานงานกับหน่วยพิสูจน์หลักฐานหรือในการใช้ผลการตรวจพิสูจน์ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการทำงานของตำรวจ

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง จึงต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยก่อน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยใน 2 ส่วนด้วยกัน คือ การหาความเที่ยงตรง และการหาความเชื่อมั่น

1. แบบสอบถาม ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณนี้ เมื่อผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จะนำไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1.1 การหาความเที่ยงตรง ด้วยการหาตามแบบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา รวมจำนวน 3 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามให้มีความเหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่มุ่งวัดหรือค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยทำแบบสำรวจรายการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ กำหนดค่าคะแนนการพิจารณา ดังนี้

+1 ถ้าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 ถ้าข้อคำถามนั้นสอดคล้องบางส่วนกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 ถ้าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าสูตรของ Rowinelli and Hambelton (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2544) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการวิจัย

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าข้อคำถามมีความตรงสามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าข้อคำถามใด มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ข้อคำถามนั้นต้องปรับปรุง โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะหรือตัดทิ้งไป

2) นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย และขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) จะมีการดำเนินการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (IRB) ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ต้องได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตามรายงานแบบฟอร์ม

4) การนำเครื่องมือแบบสอบถามไปทดลองใช้

5) นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การหาความเชื่อมั่น

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ก่อนที่จะนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปใช้จริง ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทดสอบกับพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่ของตำรวจนครบาล ซึ่งมีพื้นที่อยู่ใกล้เคียงกันกับตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีสภาพปัญหาและลักษณะทางกายภาพของพื้นที่คล้ายคลึงกัน หรือทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผู้วิจัยทำการทดสอบโดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยถ้ามีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าเครื่องมือหรือแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์สูง (นิลพันธุ์และคณะ, 2554) ซึ่งจากการทดสอบเครื่องมือแล้ว

2. แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพนี้ เมื่อผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว จะนำไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างที่ได้สร้างขึ้นมานำส่งให้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามและเนื้อหา

2.2 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษานำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างที่ผ่านการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาอีกครั้ง โดยการหาความเที่ยงตรง ด้วยการหาตามแบบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่มุ่งวัดหรือค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ ตามวิธีการที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

2.4 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง

2.5 จะมีการดำเนินการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยยึดหลักเกณฑ์

ตามรายงานเบลมอนด์ และมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศและรายงานผลการวิจัยเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

2.6 นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยที่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีความน่าเชื่อถือเรียบร้อยแล้ว จึงนำเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปใช้ในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำหนังสือราชการจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไปขอความร่วมมือจากกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 เพื่อแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยประสานงานกับตำรวจภูธรจังหวัดทั้ง 8 จังหวัด เพื่อแจ้งให้พนักงานสืบสวนสอบสวนที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยและสมัครใจเข้าร่วมโครงการทราบ พร้อมแจกแบบสอบถามเป็นคิวอาร์โค้ดให้พนักงานสืบสวนสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ได้ตอบแบบสอบถามในรูปแบบฟอร์มการตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) เพื่อดำเนินการตอบแบบสอบถามภายในระยะเวลา 1 เดือน โดยในแบบสอบถามออนไลน์ จะแนบไฟล์เอกสารคำชี้แจงให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้รับทราบข้อมูล ก่อนจะตัดสินใจให้ความยินยอมหรือไม่ให้ความยินยอมก่อนตอบแบบสอบถามต่อไป

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับการส่งกลับมาแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยติดต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเองในเบื้องต้น ผู้วิจัยแนะนำตนเองพร้อมแจ้งวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์เชิงลึกให้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบและกำหนดช่วงเวลาการสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบ วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ พร้อมส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพิจารณาก่อนล่วงหน้าและทำเป็นหนังสือแจ้งอย่างเป็นทางการ

3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยเองตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งบันทึกเสียงการสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณและข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบแบบสอบถามและคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ถูกต้องและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package For The Social Science: SPSS) และโปรแกรม Microsoft Excel โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางและการพรรณนา

1.2 การวิเคราะห์ระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลกำหนดคะแนนสำหรับแบบสอบถามตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

1.3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสืบสวนสอบสวน สังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ใช้สถิติการทดสอบค่าที (T-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test) หรือ ANOVA

1.4 หาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient: r)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.0 ถึง +1.0 ซึ่งหากมีค่าใกล้ -1.0 นั้นหมายความว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมากในเชิงตรงกันข้าม หากมีค่าใกล้ +1.0 นั้น

หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันโดยตรงอย่างมาก และหากมีค่าเป็น 0 นั้นหมายความว่า ตัวแปรทั้งสองตัวไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน (Best, 1977)

ตารางที่ 2 การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์	การแปลผลระดับความสัมพันธ์
0.01 – 0.30	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.31 – 0.70	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.71 – 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.91 – 1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

1.5 ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการแก้ไขที่ได้จะนำข้อมูลมารวบรวมจัดเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นการบรรยาย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของการสัมภาษณ์ ทั้งจาก การจดบันทึก และการถอดข้อความจากเครื่องบันทึกเสียง นำข้อมูลที่ได้มาจัดระเบียบ ทำให้เป็น หมวดหมู่ และทำความเข้าใจและตรวจสอบข้อมูลที่ได้มา พิจารณาความคิดเห็นต่าง ๆ หาสิ่งที่เป็น ลักษณะเด่นของข้อมูล การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ให้เป็นขนาดย่อย ๆ การสร้างประเด็นหลักด้วยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะร่วมหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน การบรรยายรายละเอียดข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูล ด้วยการสร้างข้อสรุปจากประเด็นหลัก ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลการบรรยาย ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ในประเด็น

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่อง การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 วัดถูประสงค์สำคัญ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 และ (3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

ในการดำเนินการวิจัย เพื่อให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ทั้งสามข้อ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 297 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในระดับ

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกระดับผู้บริหารในสายงานสืบสวนสอบสวน ซึ่งมีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่า 10 ปี และต้องเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการเก็บพยานหลักฐานมาก่อน เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหามีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน

4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุงานด้านสืบสวนสอบสวนและจำนวนคดีอาญาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศเฉลี่ยต่อปี

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในระดับรองสารวัตร ขึ้นไป ของสถานีตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 297 คน ได้ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	264	88.89
หญิง	33	11.11
รวม	297	100

จากตารางที่ 2 พบว่า พนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สัดส่วนพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดสถานีตำรวจภูธรภาค 7 ในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเพศชาย อันสอดคล้องกับบริบทของโครงสร้างกำลังพลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีเพศชายเป็นสัดส่วนหลักในการปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนและงานภาคสนาม

ตารางที่ 4 อายุของพนักงานสืบสวนสอบสวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30 ปี	11	3.40
31-40 ปี	88	29.60
41-50 ปี	125	42.40
51 ปีขึ้นไป	73	24.60
รวม	297	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ช่วงอายุของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่ที่ 41-50 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 31-40 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 ส่วนกลุ่มอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มอายุ 21-30 ปี มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 แสดงให้เห็นว่า พนักงานสืบสวนสอบสวนรุ่นใหม่เข้าสู่สายงานสืบสวนสอบสวนในสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับกลุ่มอายุอื่น ๆ ซึ่งอาจสะท้อนถึง

ประสบการณ์ด้านงานสืบสวนที่สั่งสมมานาน แต่ขณะเดียวกันก็อาจบ่งชี้ถึงความจำเป็นในการสร้างบุคลากรรุ่นใหม่เข้าสู่ระบบในอนาคตด้วย

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	150	50.50
ปริญญาโท	135	45.50
ปริญญาเอก	12	4.00
รวม	297	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับการศึกษาของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 ส่วนกลุ่มระดับปริญญาเอกมีจำนวนน้อยที่สุด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12 สะท้อนให้เห็นว่า พนักงานสืบสวนสอบสวนส่วนน้อยที่จะมุ่งพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญเพิ่มเติม เพื่อรองรับงานสืบสวนสอบสวนที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะทางและการวิเคราะห์ขั้นสูง

ตารางที่ 6 ตำแหน่งงานของพนักงานสืบสวนสอบสวนของกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่งงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รองสารวัตร	179	60.30
สารวัตร	83	27.90
รองผู้กำกับการ	32	10.80
ผู้กำกับการ	3	1.00
รวม	100	100
จำแนกตามสายงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สายสืบสวน	145	48.82
สายสอบสวน	152	51.18
รวม	100	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ตำแหน่งงานของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ส่วนใหญ่เป็นรองสารวัตร จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ สารวัตร จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 และรองผู้กำกับการ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ ส่วนตำแหน่งที่มีจำนวนต่ำที่สุด คือ ผู้กำกับการ โดยมีเพียง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 จำแนกตามสายงาน สายสืบสวน จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 48.82 และสายสอบสวน จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 51.18

ตารางที่ 7 อายุงานด้านสืบสวนสอบสวนของกลุ่มตัวอย่าง

อายุงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-5 ปี	7	2.40
6-10 ปี	102	34.30
11-15 ปี	103	34.70
16 ปีขึ้นไป	85	28.60
รวม	297	100

จากตารางที่ 7 พบว่า อายุงานด้านสืบสวนสอบสวนของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวน ในการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวน อยู่ในช่วง 11-15 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 รองลงมา อยู่ในช่วง 6-10 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 และกลุ่มที่มีจำนวนอายุน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุงาน 1-5 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40 แสดงให้เห็นว่า พนักงานสืบสวนสอบสวน ส่วนใหญ่ที่มีอายุงานปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนน้อย ก็จะมีประสบการณ์ในงานด้านคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ น้อยไปด้วย

ตารางที่ 8 แสดงจังหวัดที่สังกัดในตำรวจภูธรภาค 7 และจำนวนคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศเฉลี่ยต่อปีที่ได้รับ

จังหวัดที่สังกัดในตำรวจภูธรภาค 7	จำนวนคดีเฉลี่ยต่อปี(คดี)	ร้อยละ
นครปฐม	592	15.85
สุพรรณบุรี	467	12.51
ราชบุรี	413	11.06
กาญจนบุรี	344	9.21

จังหวัดที่สังกัดในตำรวจภูธรภาค 7	จำนวนคดีเฉลี่ยต่อปี(คดี)	ร้อยละ
สมุทรสาคร	419	11.22
สมุทรสงคราม	584	15.64
เพชรบุรี	538	14.41
ประจวบคีรีขันธ์	377	10.10
รวม	3,734	100

จากตารางที่ 8 พบว่า จังหวัดที่สังกัดในตำรวจภูธรภาค 7 และจำนวนคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศเฉลี่ยต่อปีที่ได้รับ ส่วนใหญ่จำนวนคดีมากที่สุด อยู่ที่จังหวัด นครปฐม จำนวนคดีเฉลี่ยต่อปี 592 คดี คิดเป็นร้อยละ 15.85 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวนคดีเฉลี่ยต่อปี 584 คดี คิดเป็นร้อยละ 15.64 และจังหวัดที่มีจำนวนคดีที่เกี่ยวกับ คดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศน้อยที่สุด คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนคดีเฉลี่ยต่อปี 377 คดี คิดเป็นร้อยละ 10.10 สังเกตได้ว่า ภาระงานด้านอาชญากรรมร้ายแรงกระจุกตัวอยู่ในบางจังหวัดเป็นพิเศษ ซึ่งมีผลต่อการวางแผนบริหารกำลังพลและทรัพยากรของตำรวจในภูธรภาค 7 เพื่อให้สามารถรองรับภารกิจด้านการสืบสวนสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1.2 ระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตารางที่ 9 ด้านการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

n= 297

ด้านการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	\bar{x}	SD.	ระดับความคิดเห็น
1) พยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อการพิสูจน์ความจริงในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ	4.40	0.733	มาก
2) การรักษาสถานที่เกิดเหตุอย่างถูกต้องช่วยให้ได้พยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือ	4.22	0.840	มาก
3) ท่านให้ความสำคัญกับการตรวจสอบวัตถุพยานก่อนส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ	4.04	0.894	มาก
4) พยานหลักฐานทางชีวภาพ (เช่น DNA) มีความสำคัญในการระบุผู้กระทำผิด	4.39	0.723	มาก

ด้านการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	\bar{X}	SD.	ระดับความคิดเห็น
5) ท่านให้ความสำคัญกับการตรวจสอบลายนิ้วมือ/ลายฝ่ามือในคดีที่เกี่ยวข้อง	4.01	0.878	มาก
6) ข้อมูลจากกล้องวงจรปิดถือเป็นหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ควรให้ความสำคัญ	4.22	0.843	มาก
7) ท่านเชื่อว่าการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ช่วยลดความผิดพลาดในการสืบสวน/สอบสวน	4.33	0.821	มาก
8) ท่านมองว่าการพึ่งพาลักษณะทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นในคดีที่ซับซ้อน	4.13	0.851	มาก
9) ท่านให้ความสำคัญกับการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติวิทยาศาสตร์	4.15	0.829	มาก
10) ท่านสนับสนุนให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง	4.21	0.798	มาก
รวม	4.21	0.359	มาก

จากตารางที่ 9 แสดงด้านการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า พนักงานสืบสวนสอบสวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ดังนี้

การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 4.21$) จัดอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่มีมากที่สุดคือ ข้อ 1) พยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อการพิสูจน์ความจริงในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ($\bar{X} = 4.40$, SD = 0.733) รองลงมา คือ ข้อ 2) การรักษาสถานที่เกิดเหตุอย่างถูกต้องช่วยให้ได้พยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.22$, SD = 0.840) และ ข้อ 6) ข้อมูลจากกล้องวงจรปิดถือเป็นหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ควรให้ความสำคัญ ($\bar{X} = 4.22$, SD = 0.843) ส่วนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต่ำที่สุด คือ ข้อ 5) ท่านให้ความสำคัญกับการตรวจสอบลายนิ้วมือ/ลายฝ่ามือในคดีที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.01$, SD = 0.878) สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างตระหนักถึงความจำเป็นของหลักฐานเชิงนิติวิทยาศาสตร์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการสืบสวนสอบสวน และมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ด้านการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

n=297

ด้านการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	\bar{x}	SD.	ระดับความคิดเห็น
11) ท่านใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการประกอบสำนวนคดี	3.95	0.906	มาก
12) ท่านนำข้อมูลจากการตรวจพิสูจน์ไปวิเคราะห์เพื่อชี้ประเด็นการกระทำผิด	3.86	0.849	มาก
13) ท่านมีประสบการณ์ในการนำพยานหลักฐานส่งตรวจที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.94	0.883	มาก
14) ท่านเคยอาศัยผลตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ประกอบการขอหมายจับหรือฟ้องคดี	3.67	0.957	มาก
15) ท่านใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อยืนยันหรือหักล้างคำให้การของผู้ต้องหา/พยาน	3.88	0.907	มาก
16) ท่านเคยใช้ผลพิสูจน์ DNA ในการเชื่อมโยงผู้ต้องหากับสถานที่เกิดเหตุ	3.71	0.876	มาก
17) ท่านตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการเก็บ ส่ง และวิเคราะห์พยานหลักฐาน	3.94	0.872	มาก
18) ท่านมีการบันทึกข้อมูลการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในรายงานคดีอย่างครบถ้วน/เคร่งครัด	3.77	1.014	มาก
19) ท่านเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	3.52	0.937	มาก
20) ท่านนำบทเรียนจากคดีที่ผ่านมาเกี่ยวกับพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ปรับปรุงการทำงานในคดีถัดไป	3.87	0.893	มาก
รวม	3.81	0.403	มาก

จากตารางที่ 10 แสดงด้านการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พบว่าพนักงานสืบสวนสอบสวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ดังนี้

การใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.81$) จัดอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากที่สุดของการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คือ ข้อ 11) ท่านใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการประกอบสำนวนคดี ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.906$) รองลงมา ข้อ 13) ท่านมีประสบการณ์ในการนำพยานหลักฐานส่งตรวจที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.883$) และ ข้อ 17) ท่านตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการเก็บ ส่ง และวิเคราะห์พยานหลักฐาน ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.872$) ส่วนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่ต่ำที่สุด คือ ข้อ 19) ท่านเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.937$) ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีและการบูรณาการข้อมูลในกระบวนการทำงาน

4.1.3 ปัญหาและอุปสรรค ในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน

ตารางที่ 11 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านบุคลากรและความรู้ความสามารถ

N=297

ด้านบุคลากรและความรู้ความสามารถ	\bar{X}	SD.	แปลผล
1) ขาดความรู้หรือทักษะเฉพาะทางในการวิเคราะห์หรือตีความพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	3.09	1.020	ปานกลาง
2) ขาดการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง	3.21	0.966	ปานกลาง
3) การหมุนเวียนตำแหน่งบุคลากรทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	3.13	0.976	ปานกลาง
4) เจ้าหน้าที่บางรายไม่มีความมั่นใจในการใช้ข้อมูลจากผลพิสูจน์ในการดำเนินคดี	2.96	0.945	ปานกลาง
5) การเปลี่ยนเวรหรือหมุนเวียนหน้าที่ทำให้การใช้พยานหลักฐานขาดความต่อเนื่อง	3.01	1.030	ปานกลาง
รวม	3.14	0.390	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านบุคลากรและความรู้ความสามารถ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, $SD = 0.390$) ซึ่งเรียงลำดับ ดังนี้ ข้อ 2) ขาดการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.21$, $SD = 0.966$) รองลงมาคือ ข้อ 3) การหมุนเวียนตำแหน่งบุคลากรทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.13$, $SD = 0.976$) และ ข้อ 4) เจ้าหน้าที่บางรายไม่มีความมั่นใจในการใช้ข้อมูลจากผลพิสูจน์ในการดำเนินคดี ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 0.945$) ซึ่งสะท้อนว่า ปัญหาในด้านบุคลากรยังมีอยู่พอสมควรและส่งผลต่อการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ อีกทั้งมีข้อจำกัดทั้งด้านทักษะความรู้ และกระบวนการทำงานของบุคลากร

ตารางที่ 12 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านกระบวนการและระบบการประสานงาน

N=297

ด้านกระบวนการและระบบการประสานงาน	\bar{X}	SD.	แปลผล
6) ขั้นตอนในการส่งวัตถุพยานเพื่อตรวจพิสูจน์มีความล่าช้าหรือซับซ้อน	3.32	0.960	ปานกลาง
7) การประสานงานกับหน่วยงานตรวจพิสูจน์ เช่น ศพฐ. หรือสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังไม่สะดวกคล่องตัว	3.33	0.989	ปานกลาง
8) ขาดคู่มือหรือแนวปฏิบัติมาตรฐานในการจัดเก็บ ส่ง และใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	3.12	0.950	ปานกลาง
9) ไม่มีระบบติดตามสถานะการตรวจพิสูจน์หรือแจ้งผลที่เป็นระบบ	3.07	0.959	ปานกลาง
รวม	3.21	0.580	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านกระบวนการและระบบการประสานงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีปัญหาปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, $SD = 0.580$) เรียงลำดับปัญหาจากมากไปน้อย ดังนี้ ข้อ 7) การประสานงานกับหน่วยงานตรวจพิสูจน์ เช่น ศพฐ. หรือสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังไม่สะดวกคล่องตัว ($\bar{X} = 3.33$, $SD = 0.989$) รองลงมาคือ ข้อ 6) ขั้นตอนในการส่งวัตถุพยานเพื่อตรวจพิสูจน์มีความล่าช้าหรือซับซ้อน ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 0.960$) และน้อยที่สุด ข้อ 9) ไม่มีระบบติดตามสถานะการตรวจพิสูจน์หรือแจ้งผลที่เป็นระบบ ($\bar{X} = 3.07$, $SD = 0.959$)

สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการประสานงาน ระบบการติดตามและมาตรฐาน การปฏิบัติการงานให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 13 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านทรัพยากรและเครื่องมือ

N=297

ด้านทรัพยากรและเครื่องมือ	\bar{X}	SD.	แปลผล
10) ขาดอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการเก็บรักษา วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ	3.44	0.936	ปานกลาง
11) สถานีตำรวจไม่มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการส่งตรวจหรือขอผลพิสูจน์เพิ่มเติม	3.44	0.950	ปานกลาง
12) สถานที่เก็บพยานหลักฐานในสถานีไม่มี มาตรฐานด้านความปลอดภัย	3.17	0.982	ปานกลาง
13) ขาดบุคลากรหรือหน่วยเฉพาะทางด้านนิติ วิทยาศาสตร์ประจำพื้นที่/สถานีตำรวจ	3.35	0.961	ปานกลาง
รวม	3.35	0.586	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านทรัพยากรและเครื่องมือ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีปัญหาปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.586$) เรียงลำดับปัญหาจากมากไปน้อย ดังนี้ 10) ขาดอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการเก็บรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 0.936$) และ ข้อ 11) สถานีตำรวจไม่มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการส่งตรวจหรือขอผลพิสูจน์เพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 0.950$) และน้อยที่สุด 12) สถานที่เก็บพยานหลักฐานในสถานีไม่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.982$) ยังคงสะท้อนปัญหาในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และทรัพยากร สำหรับงานนิติวิทยาศาสตร์ยังคงมีผลต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ในระดับหนึ่ง

ตารางที่ 14 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่

N=297

ด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่	\bar{X}	SD.	แปลผล
14) มีการละเลยหรือมองข้ามพยานหลักฐานที่ อาจมีประโยชน์ต่อรูปคดี	2.79	1.005	ปานกลาง

ด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่	\bar{X}	SD.	แปลผล
15) การใช้พยานหลักฐานบางกรณีอาจมีความเสี่ยงต่อความเป็นกลางหรือความน่าเชื่อถือ	3.08	0.992	ปานกลาง
16) ขาดการควบคุมหรือตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	3.14	0.912	ปานกลาง
17) ท่านพบปัญหาในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย หรือเพศ มากกว่าคดีประเภทอื่น	3.17	0.987	ปานกลาง
รวม	3.05	0.562	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 แสดงปัญหาและอุปสรรค ด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีปัญหาปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 0.562$) เรียงลำดับปัญหาจากมากไปน้อย ดังนี้ ข้อ 17) ท่านพบปัญหาในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย หรือเพศ มากกว่าคดีประเภทอื่น ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.987$) รองลงมาคือ ข้อ 16) ขาดการควบคุมหรือตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.14$, $SD = 0.912$) และน้อยที่สุด คือ ข้อ 14) มีการละเลยหรือมองข้ามพยานหลักฐานที่อาจมีประโยชน์ต่อรูปคดี ($\bar{X} = 2.79$, $SD = 1.005$) สะท้อนให้เห็นว่า ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ยังเป็นปัญหาในระดับหนึ่งและมีผลต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสในกระบวนการสืบสวนสอบสวน

4.1.4 ปัญหาและอุปสรรคในการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต่อปัจจัยส่วนบุคคล

ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยจากผลการศึกษาวิจัย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุงานด้านการสอบสวน และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ต่างมีส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ซึ่งความแตกต่างของตัวแปรดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่แต่ละกลุ่มมีระดับความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความมั่นใจ และทักษะในการใช้พยานหลักฐานที่ไม่เท่ากัน ส่งผลให้ปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากรและความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับทักษะเฉพาะทาง การอบรมที่ไม่เพียงพอ และความไม่ต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ด้านกระบวนการและระบบการ

ประสานงาน ที่ยังมีขั้นตอนซับซ้อน การส่งตรวจล่าช้า และการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาด ความคล่องตัว ด้านทรัพยากรและเครื่องมือ ที่ยังขาดอุปกรณ์พื้นฐาน งบประมาณจำกัดและบุคลากร เฉพาะทางไม่เพียงพอ และด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงต่อความน่าเชื่อถือ ของพยานหลักฐาน การควบคุมกำกับดูแลภายใน ในการทำคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ที่ ซับซ้อนกว่าคดีทั่วไป

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ ปัญหาจากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยการเปรียบเทียบระหว่างสองตัวแปรและการ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงาน สืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการ วิเคราะห์นำเสนอแยกเป็นรายปัจจัยตามลำดับพร้อมด้วยการพรรณนาอย่างชัดเจน ดังนี้

ตารางที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test

ระดับการให้ ความสำคัญต่อ พยานหลักฐาน ทางนิติ วิทยาศาสตร์	เพศ	จำนวน	t-test for Equality of Means			
			Mean	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
	ชาย	264	4.20	0.366	0.829	0.408
	หญิง	33	4.26	0.291		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ระดับการ ให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง ($t = 0.829$, $P = 0.408$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เหมือนกัน

ตารางที่ 16 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าสถิติ t-test

ระดับใช้ประโยชน์จาก พยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์	เพศ	จำนวน	t-test for Equality of Means			
			Mean	S.D.	t	Sig.(2- tailed)
	ชาย	264	3.81	0.409	0.015	0.988
	หญิง	33	3.81	0.361		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ระดับใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง ($t = 0.015$, $P = 0.988$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เหมือนกัน

ตารางที่ 17 แสดงผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ

ระดับการให้ความสำคัญต่อ พยานหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์	อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
	21-30 ปี	10	4.46
	31-40 ปี	88	4.17
	41-50 ปี	126	4.21
	51 ปีขึ้นไป	73	4.22

จากตารางที่ 17 แสดงผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ กลุ่มอายุระหว่าง 21-30 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.22$) และน้อยที่สุด อายุระหว่าง 31-40 ปี ($\bar{x} = 4.17$)

ตารางที่ 18 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.778	0.259	2.039	0.109
ภายในกลุ่ม	293	32.279	0.127		
รวม	296				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ($F = 2.039$, $P = 0.109$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนให้เห็นว่า พนักงานสืบสวนสอบสวนทุกช่วงอายุ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอายุน้อย กลุ่มวัยกลางคน หรือกลุ่มอายุที่มากใกล้เกษียณ ต่างให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในระดับสูงใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ

ระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
	21-30 ปี	10	3.88
	31-40 ปี	88	3.81
	41-50 ปี	126	3.76
	51 ปีขึ้นไป	73	3.89

จากตารางที่ 19 แสดงผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.89$) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 21-30 ปี ($\bar{x} = 3.88$) และน้อยที่สุด อายุระหว่าง 41-50 ปี ($\bar{x} = 3.76$)

ตารางที่ 20 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.890	0.297	1.842	0.140
ภายในกลุ่ม	293	47.203	0.161		
รวม	296				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุแตกต่างกัน มีระดับการใช้ประโยชน์ต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.842$, $P = 0.140$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ช่วงอายุนี้มีการนำพยานหลักฐานไปใช้ประกอบการสืบสวนสอบสวนในระดับค่อนข้างมาก อาจเนื่องจากความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีใหม่ การผ่านการอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์หรือประสบการณ์ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
	(1) ป.ตรี	150	4.26
	(2) ป.โท	135	4.16
	(3) ป.เอก	12	4.15

จากตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท ($\bar{x} = 4.16$) และน้อยที่สุด ปริญญาเอก ($\bar{x} = 4.15$) ตามลำดับ

ตารางที่ 22 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	0.838	0.419	3.310	0.038*
ภายในกลุ่ม	294	37.219	0.127		
รวม	296				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาต่างกันมีผลระดับการให้ความสำคัญแตกต่างกัน ($F = 3.310$, $P = 0.038$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจสะท้อนว่า พนักงานสืบสวนสอบสวนที่ระดับการศึกษาที่ต่างกัน อาจมีภาระงานด้านการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ต่างกันด้วย

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
	(1) ป.ตรี	150	3.90
	(2) ป.โท	135	3.72
	(3) ป.เอก	12	3.66

จากตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.90$) รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท ($\bar{x} = 3.72$) และน้อยที่สุด ปริญญาเอก ($\bar{x} = 3.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 24 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	2.586	1.293	8.355	0.000*
ภายในกลุ่ม	294	45.507	0.155		
รวม	296				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 24 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาปริญญาตรีใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน ($F = 8.355$, $P = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนให้เห็นว่า ปริญญาตรีมีโอกาสใช้พยานหลักฐานในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ซึ่งอาจมีบทบาทด้านบริหาร ควบคุมงานหรือด้านเทคนิคเชิงนโยบาย

ตารางที่ 25 แสดงการเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งงาน

ระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	ตำแหน่งงาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
	รองสารวัตร	179	4.20
	สารวัตร	83	4.20
	รองผู้กำกับการ	32	4.29
	ผู้กำกับการ	3	4.30

จากตารางที่ 25 แสดงการเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตำแหน่งงานในตำแหน่งที่ให้ความสำคัญสูงที่สุด คือ ผู้กำกับการ ($\bar{x} = 4.30$) รองลงมาคือ ตำแหน่ง รองผู้กำกับการ ($\bar{x} = 4.29$) และน้อยที่สุด คือ ตำแหน่ง รองสารวัตร ($\bar{x} = 4.20$) และสารวัตร ($\bar{x} = 4.20$)

ตารางที่ 26 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งงาน

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.254	0.085	0.655	0.580
ภายในกลุ่ม	293	37.804	0.129		
รวม	296				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 26 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกตำแหน่งงานไม่มีความแตกต่างกัน ($F=0.655$, $P=0.580$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนให้เห็นว่า ในกระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ทุกตำแหน่งงานตั้งแต่ระดับปฏิบัติการจนถึงผู้บังคับบัญชา ต่างรับรู้ความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพิสูจน์ความจริงและการดำเนินคดี

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งงาน

ระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	ตำแหน่งงาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
	ชั้นประทวน	0	0
	รองสารวัตร	179	3.81
	สารวัตร	83	3.79
	รองผู้กำกับการ	32	3.90
	ผู้กำกับการ	3	3.50

จากตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตำแหน่งงานที่ใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์สูงที่สุด คือ รองผู้กำกับการ ($\bar{x} = 3.90$) ให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ตำแหน่ง รองสารวัตร ($\bar{x} = 3.81$) และน้อยที่สุด คือ ตำแหน่ง ผู้กำกับการ ($\bar{x} = 3.50$)

ตารางที่ 28 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งงาน

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.558	0.186	1.146	0.331
ภายในกลุ่ม	293	47.536	0.162		
รวม	296				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกตำแหน่งงานไม่มีความแตกต่างกัน ($F = 1.146, P = 0.331$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนให้เห็นว่า รองผู้กำกับการมีระดับการใช้ประโยชน์สูงกว่าตำแหน่งอื่น อาจเกิดจากลักษณะงานที่ต้องเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์พยานหลักฐานกับการกำกับดูแลงานสืบสวนสอบสวนโดยตรง ทำให้มีการใช้ประโยชน์ในระดับสูงกว่า

ตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุงาน

ระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	อายุงาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
	(1) 1-5 ปี	7	4.86
	(2) 6-10 ปี	102	4.17
	(3) 11-15 ปี	103	4.21
	(4) 16 ปีขึ้นไป	85	4.19

จากตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุงาน 1-5 ปี ($\bar{x} = 4.30$) ให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ อายุงาน 11-15 ปี ($\bar{x} = 4.29$) และน้อยที่สุด คือ อายุงาน 6-10 ปี ($\bar{x} = 4.17$)

ตารางที่ 30 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุงาน

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	3.081	1.027	8.603	0.000*
ภายในกลุ่ม	293	34.976	0.119		
รวม	296				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 30 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุงาน พบว่า อายุงานของพนักงานสืบสวนสอบสวน (F= 8.603, P= 0.000) มีระดับการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มที่อายุงานน้อย อาจได้รับการอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัยกว่า และมีความกระตือรือร้นในการใช้พยานหลักฐานเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในสำนวนหรือมีบทบาทในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมพยานหลักฐานมากกว่ากลุ่มอายุงานที่สูงกว่า

ตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุงาน

ระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	อายุงาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
	(1) 1-5 ปี	7	4.59
	(2) 6-10 ปี	102	3.75
	(3) 11-15 ปี	103	3.79
	(4) 16 ปีขึ้นไป	85	3.84

จากตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จำแนกตามอายุงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุงาน 1-5 ปี ($\bar{x} = 4.59$) มีระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์สูงสุด รองลงมาคือ อายุงาน 16 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.84$) และน้อยที่สุด คือ อายุงาน 6-10 ปี ($\bar{x} = 3.75$)

ตารางที่ 32 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุงาน

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	4.702	1.567	10.583	0.000*
ภายในกลุ่ม	293	43.392	0.148		
รวม	296				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 32 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอายุงาน พบว่า อายุงานของพนักงานสืบสวนสอบสวน ($F = 10.583$, $P = 0.000$) มีระดับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มที่อายุงานน้อย อาจได้รับการอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัยกว่า และมีความกระตือรือร้นในการใช้พยานหลักฐานเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในสำนวนหรือมีบทบาทในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมพยานหลักฐานมากกว่ากลุ่มอายุงานที่สูงกว่า

การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ($r = 0.560$, $P = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับ ปานกลาง กล่าวคือ แสดงว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญมากขึ้น ยังมีแนวโน้มใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานมากขึ้น

4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในระดับผู้บริหารที่มีตำแหน่งตั้งแต่ รองผู้กำกับการ (สืบสวนสอบสวน) ขึ้นไป ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 16 นาย ซึ่งมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกายและเพศ พบว่า ข้อมูลที่ได้รับสามารถจำแนกประเด็นออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และประเด็น ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงานและแนวทางการพัฒนา และข้อเสนอแนะด้านบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวน

4.2.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ เป็นข้าราชการตำรวจในระดับผู้บริหาร ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ดำรงตำแหน่งในระดับตั้งแต่ รองผู้กำกับการ หรือ ผู้กำกับการ (สืบสวน) หรือ ผู้กำกับการ (สอบสวน) ขึ้นไป ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลงานสืบสวนสอบสวนในสังกัด มีประสบการณ์ในสายงานสืบสวนสอบสวนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี และเคยปฏิบัติหน้าที่ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต เพศและร่างกายมาก่อน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 16 ราย ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ประกอบด้วย พื้นที่จังหวัด นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรีประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีคุณสมบัติเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมีความหลากหลายทั้งในด้านประสบการณ์ อายุราชการ และพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งสามารถสรุปลักษณะทั่วไปได้ ดังนี้

4.2.2 ตำแหน่งหรือชั้นยศและหน้าที่ความรับผิดชอบ

ผู้ให้ข้อมูลทุกคนดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารในสายงานสืบสวนสอบสวน ได้แก่ รองผู้กำกับการ (สืบสวนสอบสวน) กลุ่มงานสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรจังหวัด จำนวน 16 ราย โดยมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินคดีและให้คำปรึกษาแก่พนักงานสืบสวนสอบสวนในจังหวัดของตน ซึ่งครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานการเก็บหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในหน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวน

4.2.3 อายุราชการและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวน

ผู้ให้ข้อมูลมีอายุราชการเฉลี่ยอยู่ที่ 12.1 ปี โดยมีประสบการณ์ในสายงานสืบสวนสอบสวนตั้งแต่ 10 – 16 ปี โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งแสดงถึงความเชี่ยวชาญในภารกิจและผ่านสถานการณ์ภาคสนามที่หลากหลาย ทั้งในคดีธรรมดาและคดีอาญา

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวน คดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนเคยปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรง โดยระบุว่าเคยเป็น “ผู้ปฏิบัติงานด้านหน้า” ที่ต้องลงพื้นที่ร่วมกับแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตรวจสถานที่เกิดเหตุและดำเนินการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บางรายมีประสบการณ์ตรงในการทำคดีที่ซับซ้อน หรือร่วมงานกับสถาบันนิติเวชในคดีที่มีการส่งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปส่งตรวจเพิ่มเติม

ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลตามที่กล่าวมานี้ สะท้อนถึง ความคลุ่มลึกในมุมมองเชิงบริหารและความเข้าใจในข้อเท็จจริงภาคสนาม ซึ่งมีคุณค่าต่อการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้ได้เป็นอย่างดี

4.2.4 การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกข้าราชการตำรวจระดับผู้บริหาร จำนวน 16 ราย ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 พบสาระสำคัญว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะในคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ซึ่งเป็นคดีที่ต้องการความรอบคอบและหลักฐานที่เชื่อถือได้ เพื่อยืนยันข้อเท็จจริงและสร้างความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็น หัวใจหลัก ของการสืบสวนสอบสวนสมัยใหม่ เพราะช่วยลดข้อโต้แย้งเชิงพยานบุคคล และเพิ่มความแม่นยำของผลการสืบสวนสอบสวน

ในด้านการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า ผู้บริหารทุกท่านตระหนักถึงบทบาทของเทคโนโลยีและหลักวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง มีการกล่าวถึงการใช้หลักฐานประเภทต่าง ๆ เช่น ดีเอ็นเอ ลายนิ้วมือแฝง หรือหลักฐานดิจิทัล ว่าเป็นความจำเป็นต่อการเชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยกับเหตุการณ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารส่วนหนึ่งยอมรับว่า การตระหนักรู้ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการยังไม่เท่ากัน บางส่วนยังขาดความเข้าใจในคุณค่าและขั้นตอนการเก็บรักษาหลักฐานที่ถูกต้อง ซึ่งอาจส่งผลให้พยานหลักฐานสูญเสียความน่าเชื่อถือในทางคดีได้

สำหรับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า ผู้บริหารเห็นว่า ควรมีการนำหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการสืบสวน เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์สถานการณ์และระบุทิศทางการสอบสวนให้มีความแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามหลัก Chain of Custody อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการปนเปื้อน การสูญหาย หรือการเปลี่ยนแปลงของหลักฐานในระหว่างการตรวจสอบ โดยผู้บริหารหลายรายเสนอให้มีระบบการติดตามหลักฐานแบบดิจิทัล เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ทุกขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความโปร่งใสและความเชื่อมั่นของศาลต่อผลการสืบสวนสอบสวน

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในฐานะ “พยานวัตถุที่ไม่โกหก” ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและมีน้ำหนักมากกว่าพยานบุคคล พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ คราบเลือด ดีเอ็นเอ (DNA) อาวุธปืน และวัตถุพยานอื่น ๆ สามารถนำมาพิสูจน์ยืนยันตัวผู้กระทำความผิด หรือหักล้างข้อกล่าวหาได้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ทำให้สำนวนคดีมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในการพิจารณาของพนักงานอัยการและศาลได้”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สุพรรณบุรี สายสอบสวน)

“หลักฐานส่วนใหญ่ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงผู้ต้องหา กับสถานที่เกิดเหตุ และสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะในคดีที่มีความซับซ้อน หรือขาดพยานบุคคล ดังนั้น พนักงานสืบสวนสอบสวนจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างมาก”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม สายสืบสวน)

“เกณฑ์หลักในการประเมินความสำคัญ ก็คือ ความน่าเชื่อถือทางวิทยาศาสตร์ DNA และ Fingerprints ความสามารถในการเชื่อมโยงคืออย่างชัดเจนและเด็ดขาด ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสำนวนคดีที่แน่นหนาและนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างยุติธรรม”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร สายสอบสวน)

“ข้าราชการตำรวจระดับผู้บริหารในพื้นที่ ยอมรับว่า ประสบการณ์ของพนักงานสืบสวนสอบสวนที่รับผิดชอบคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศนั้น ไม่เป็นสองรองใคร เนื่องจากส่วนใหญ่ก็มีประสบการณ์ในตำแหน่งมาไม่น้อยกว่า 5 ปี ทำให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการทำสำนวนและการใช้ดุลยพินิจเป็นอย่างดี”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี สายสอบสวน)

“การทำคดีอาญา โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ เราไม่สามารถอาศัยแต่คำให้การของพยานบุคคลหรือการรับสารภาพเพียงอย่างเดียวได้ เพราะความน่าเชื่อถือของพยานบุคคลอาจมีข้อจำกัดหรือถูกโต้แย้งได้ง่าย พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นหลักฐานที่พิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความเป็นกลางและสามารถตรวจสอบเข้าได้ สิ่งที่ผมให้ความสำคัญ คือ การเก็บรักษาพยานหลักฐานให้ถูกต้องตั้งแต่ต้น โดยเฉพาะการปฏิบัติตามหลัก Chain of Custody อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดข้อสงสัยในชั้นศาล”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี สายสืบสวน)

“พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญอย่างมากต่อการทำคดีอาญา โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ เพราะช่วยยืนยันข้อเท็จจริงได้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ลดการพึ่งพาคำรับสารภาพหรือพยานบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดด้านเวลา บุคลากร และความรู้เฉพาะทาง ทำให้ไม่สามารถใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ หากมีการอบรมอย่างต่อเนื่องและระบบสนับสนุนที่ชัดเจน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนและสร้างความยุติธรรมให้กับคดีได้มากขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ประจวบคีรีขันธ์ สายสืบสวน)

4.2.5 ปัญหาและอุปสรรค ในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

จากการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์ พบว่า อุปสรรคสำคัญในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความล่าช้าในการส่งตรวจและรับผลตรวจ เนื่องจากศูนย์ตรวจหลักฐานมีจำนวนจำกัดและต้องรองรับหลายพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการเก็บหลักฐานไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะในคดีที่เกิดในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งขาดอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้บางกรณีไม่สามารถเก็บหลักฐานได้ตามมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

สำหรับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับพอใช้ โดยมีเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ผ่านการอบรมและสามารถดำเนินการได้ถูกต้องตามหลัก Chain of Custody แต่ยังมีอีกหลายรายที่ขาดความรู้ทางเทคนิค เช่น วิธีเก็บดีเอ็นเอหรือหลักฐานชีวภาพ พวก รอยนิ้วมือแฝง ซึ่งอาจกระทบต่อคุณภาพของหลักฐานในทางคดี ผู้บริหารส่วนใหญ่เสนอให้มีการอบรมต่อเนื่องและสนับสนุนอุปกรณ์เพิ่มเติม เพื่อยกระดับความพร้อมของเจ้าหน้าที่ให้เท่าเทียมกันทั่วทั้งพื้นที่

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“ปัญหาหลักในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คือ ความล่าช้า ในการส่งตรวจและรอผลตรวจจากส่วนกลาง ซึ่งทำให้กระบวนการสอบสวนบางคดีต้องหยุดชะงัก นอกจากนี้ ยังพบว่าบางพื้นที่ขาดอุปกรณ์เก็บหลักฐานมาตรฐาน เช่น ชุดเก็บดีเอ็นเอหรือถุงมือปลอดเชื้อ ทำให้การเก็บหลักฐานไม่ครบถ้วน และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความรู้ในระดับพื้นฐาน แต่ยังขาดความเข้าใจในรายละเอียดทางเทคนิค เช่น วิธีเก็บรักษาหลักฐานชีวภาพและหลักฐานดิจิทัล จึงเสนอให้มีการอบรมต่อเนื่องเพื่อยกระดับความรู้และสร้างมาตรฐานการทำงานร่วมกัน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม สายสอบสวน)

“ขาดแคลนบุคลากรและภาระงานที่มากของพนักงานสอบสวน ทำให้ไม่สามารถดูแลหลักฐานได้ละเอียดทุกขั้นตอน อีกทั้งการส่งหลักฐานไปตรวจยังต้องรอคิวนาน เนื่องจากศูนย์ตรวจหลักฐานรับงานจากหลายจังหวัด เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เข้าใจหลักการเบื้องต้นของการเก็บและส่งหลักฐาน แต่ยังมีบางรายที่ไม่เข้าใจความสำคัญของการลงบันทึกการส่งมอบ (Chain of Custody) อย่างถูกต้อง จึงควรมีระบบติดตามเอกสารแบบดิจิทัลเพื่อลดความผิดพลาดและตรวจสอบย้อนกลับได้ง่าย”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สุพรรณบุรี สายสอบสวน)

“ปัญหาที่พบบ่อยนั้น การเก็บหลักฐานไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะในคดีที่เกิดในพื้นที่ชนบทห่างไกลหรือเวลากลางคืน ซึ่งอุปกรณ์ไม่เพียงพอและแสงสว่างไม่เหมาะสม ยังมีปัญหาการปนเปื้อนของหลักฐานจากผู้ที่ไม่มีความชำนาญ โดยส่วนใหญ่แล้วเจ้าหน้าที่ที่มีความตั้งใจดี แต่ยังขาดการฝึกอบรมเฉพาะทาง โดยเฉพาะด้านการเก็บร่องรอยทางชีวภาพ เช่น เส้นผม เลือด หรือของเหลวในร่างกาย จึงเสนอขอให้ส่วนกลางมาจัดอบรมภาคปฏิบัติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งหรือ 3 เดือนครั้งก็ยิ่งดี เพื่อเพิ่มทักษะและความมั่นใจในการปฏิบัติงาน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี สายสืบสวน)

“การประสานงานระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะระหว่างสถานีตำรวจกับหน่วยตรวจพิสูจน์หลักฐาน บางครั้งข้อมูลหรือเอกสารไม่ครบ ทำให้ต้องส่งกลับไปมาและใช้เวลานาน เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่มีความรู้พื้นฐานแต่ขาดความเข้าใจด้านกฎหมายและระเบียบการจัดการพยานหลักฐาน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ประจวบคีรีขันธ์ สายสอบสวน)

“ด้านงบประมาณและเครื่องมือที่ไม่ทันสมัย กล้องถ่ายภาพหลักฐานยังมีความละเอียดต่ำ ทำให้หลักฐานบางอย่างไม่สามารถใช้ในชั้นศาลได้เต็มที่ การเก็บหลักฐานในพื้นที่เปียกชื้นหรือมีฝนตกยังเป็นปัญหาเพราะขาดอุปกรณ์กันน้ำ เจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งมีความรู้ในระดับดี โดยเฉพาะผู้ที่ผ่านการอบรมจากกองพิสูจน์หลักฐาน แต่เจ้าหน้าที่ใหม่ ยังต้องการพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำในสถานการณ์จริง เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดระหว่างการเก็บและส่งหลักฐาน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี สายสืบสวน)

“การขาดการติดตามผลหลังส่งตรวจหลักฐาน บางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าผลตรวจอยู่ในขั้นตอนไหนแล้ว ทำให้คดีล่าช้าและยังมีปัญหาความเข้าใจผิดในเรื่องวิธีการเก็บวัตถุพยานบางประเภท พวกเส้นใยหรือคราบโปรตีน ความรู้ของเจ้าหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการจัดเก็บและวิเคราะห์พยานหลักฐาน เพื่อให้การสืบสวนสอบสวนมีความแม่นยำและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสงคราม สายสอบสวน)

4.2.6 แนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะด้านบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวน

จากการสัมภาษณ์พนักงานสืบสวนสอบสวนในหลายพื้นที่ พบว่า แนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะด้านบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การพัฒนาศักยภาพของพนักงานสืบสวนสอบสวน เป็นประเด็นที่มีความสำคัญสูงสุด โดยเฉพาะการอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะทางนิติวิทยาศาสตร์ การเข้าใจขั้นตอนการเก็บและรักษาพยานหลักฐานให้ถูกต้องตามหลัก Chain of Custody และการประสานงานกับหน่วยพิสูจน์หลักฐานอย่างมีประสิทธิภาพ หลายรายเสนอให้จัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับสามารถดำเนินการตามแนวทางเดียวกัน ลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวนสอบสวน

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์หลายรายเสนอให้มีการพัฒนาโครงสร้างสนับสนุนด้านระบบและเทคโนโลยี เช่น การจัดตั้งฐานข้อมูลพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ส่วนกลาง ระบบติดตามผลตรวจแบบออนไลน์และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การตรวจสอบและวิเคราะห์หลักฐานเป็นไปอย่างโปร่งใส รวดเร็ว และสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ อีกทั้งมีข้อเสนอให้จัดตั้งทีมสหวิชาชีพระหว่างตำรวจ นักนิติวิทยาศาสตร์และแพทย์นิติเวช เพื่อร่วมกันตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญาร้ายแรง โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ เพื่อให้การเก็บหลักฐานครอบคลุมและถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์มากที่สุด

ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่า บทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ควรถูกยกระดับให้เป็นกลไกหลักของการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรม ไม่ใช่เพียงบทบาทสนับสนุนฝ่ายสอบสวนเท่านั้น ควรมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่รุ่นใหม่ให้เข้าใจหลักนิติวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ต้นและมีตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ประจำในทุกจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและเป็นระบบยิ่งขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ยังเน้นว่าการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ จะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมในไทยโดยรวม

ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“สิ่งที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนนั้น การอบรมเพิ่มพูนทักษะทางนิติวิทยาศาสตร์สำหรับพนักงานสอบสวน เพื่อให้เข้าใจขั้นตอนการเก็บหลักฐานและการประสานงานกับหน่วยพิสูจน์หลักฐานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรสร้างความร่วมมืออย่างเป็นระบบระหว่างฝ่ายสอบสวนกับหน่วยนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและวางแผนร่วมกันตั้งแต่ต้นคดี จะช่วยให้การสืบสวนมีความแม่นยำและลดการสูญเสียพยานหลักฐาน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สุพรรณบุรี สายสอบสวน)

“ควรพัฒนาคู่มือปฏิบัติงานมาตรฐานด้านการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับมีแนวทางเดียวกันและลดความคลาดเคลื่อนในทางปฏิบัติ สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เห็นว่าควรส่งเสริมให้นิติวิทยาศาสตร์เป็นกลไกหลัก ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง ไม่ใช่เพียงบทบาทสนับสนุน”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.นครปฐม สายสืบสวน)

“อยากเห็นการพัฒนากระบวนการข้อมูลกลางของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ทุกขั้นตอน เพื่อความโปร่งใสและลดข้อโต้แย้งในชั้นศาล ควรเพิ่มงบประมาณด้านเทคโนโลยีและเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์ให้สถานีตำรวจระดับพื้นที่ เพราะแม้เจ้าหน้าที่จะมีความรู้แต่ขาดอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานการทำงานก็ไม่สมบูรณ์”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.กาญจนบุรี สายสอบสวน)

“ควรสร้างทีมสหวิชาชีพระหว่างตำรวจ พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวช เพื่อร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีร้ายแรง โดยเห็นว่าการทำงานร่วมกันตั้งแต่แรกเริ่มจะช่วยให้เก็บหลักฐานได้ครบถ้วนและเชื่อมโยงข้อมูลได้ดียิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้พนักงานสอบสวนเข้าร่วมการอบรมด้านเทคนิคการพิสูจน์หลักฐานเบื้องต้น เพื่อเข้าใจลักษณะของพยานวัตถุและลดการทำลายหลักฐานโดยไม่ตั้งใจ”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ราชบุรี สายสอบสวน)

“ควรพัฒนาระบบติดตามผลตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ เพื่อให้พนักงานสอบสวนทราบสถานะของผลตรวจแบบเรียลไทม์ จะช่วยให้สามารถวางแผนการดำเนินคดีได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องรอหนังสือแจ้งผลเป็นทางการเพียงอย่างเดียว”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.เพชรบุรี สายสอบสวน)

“ทักษะการประเมินคุณค่าของพยานหลักฐาน คือสิ่งที่ต้องพัฒนามากที่สุด เพราะแม้จะเก็บหลักฐานได้ครบ แต่หากไม่สามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงกับข้อเท็จจริงในคดีได้ก็ไม่เกิดประโยชน์สูงสุด”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสาคร สายสืบสวน)

“พัฒนาระบบสนับสนุนการสืบสวนแบบบูรณาการ ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากนิติวิทยาศาสตร์กับฐานข้อมูลผู้ต้องสงสัยหรือผู้มีประวัติอาชญากรรม เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการระบุผู้กระทำผิด และควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ ว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเป็นธรรม ไม่ใช่เพียงกระบวนการทางเทคนิคในห้องแล็บเท่านั้น”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.ประจวบคีรีขันธ์ สายสืบสวน)

“เน้นการพัฒนาเจ้าหน้าที่รุ่นใหม่ โดยให้มีหลักสูตรอบรมเชิงลึกด้านการสืบสวน ร่วมกับนิติวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ระดับต้น เพื่อให้เข้าใจหลักคิดและขั้นตอนทางนิติวิทยาศาสตร์ควบคู่กับการสืบสวนคดี เพิ่มตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญทางนิติวิทยาศาสตร์ประจำในแต่ละจังหวัดให้สามารถให้คำปรึกษาและสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนได้อย่างทันท่วงที”

(ผู้ให้ข้อมูล จ.สมุทรสงคราม สายสืบสวน)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงผสมผสาน โดยประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกับพนักงานสืบสวนสอบสวนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 297 ราย และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึก ตำรวจระดับผู้บริหารในสายงานสืบสวนสอบสวน ซึ่งมีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี และต้องเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านการเก็บพยานหลักฐานมาก่อน เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน จำนวน 16 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ได้ผลสรุปการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่งของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 โดยการเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคล โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งจัดเก็บจากพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ สังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวนทั้งสิ้น 297 ราย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุงานด้านสืบสวนสอบสวน จำนวนคดีต่อปี มีผลต่อระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเพศชายมีระดับการให้ความสำคัญมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานที่มากกว่า มักใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้มากกว่าผู้ที่ประสบการณ์ทำงานด้านคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของโครงสร้างกำลังพลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีเพศชายเป็นสัดส่วนหลักในการปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนและงานภาคสนาม

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านการให้ความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อการพิสูจน์ความจริงในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ มาก

ที่สุดและการรักษาสถานที่เกิดเหตุอย่างถูกต้องช่วยให้ได้พยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ซึ่งก็สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างตระหนักถึงความจำเป็นของหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการสืบสวนสอบสวน และมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ กลุ่มตัวอย่างใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการประกอบสำนวนคดีและมีประสบการณ์ในการนำพยานหลักฐานส่งตรวจที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการเก็บ ส่ง และวิเคราะห์พยานหลักฐาน ยังสะท้อนถึงความตระหนักในหลักการรักษาความต่อเนื่องของพยานหลักฐาน เพื่อป้องกันการสูญหาย การปนเปื้อน หรือการถูกโต้แย้งในชั้นศาล ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการใช้ประโยชน์ในระดับสูง แต่จากผลการวิจัยยังพบว่า การเข้ารับการอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ อาจสะท้อนให้เห็นว่าการใช้พยานหลักฐานในทางปฏิบัติของพนักงานสืบสวนสอบสวนส่วนหนึ่งยังอาศัยประสบการณ์จากการทำงานเป็นหลัก มากกว่าการพัฒนาความรู้เชิงเทคนิคอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการใช้พยานหลักฐานในระยะยาวได้

จากการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 โดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดและแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นประเด็นสำคัญได้ 4 ด้าน ดังนี้

1.ด้านบุคลากรและความรู้ความสามารถ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาในด้านนี้ในระดับปานกลาง คือ ขาดการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง แม้พนักงานสืบสวนสอบสวนจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริง แต่ยังคงขาดโอกาสในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะเชิงเทคนิคที่ทันสมัย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานนิติวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการเก็บพยานหลักฐานชีวภาพ การจัดการร่องรอยในสถานที่เกิดเหตุ และการใช้เทคโนโลยีทางนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาสนับสนุนกระบวนการสืบสวนสอบสวน ซึ่งอีกทั้งการหมุนเวียนตำแหน่งบุคลากรก็ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้กระบวนการเก็บรักษา และใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานในบางช่วงเวลาอาจไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้ง ยังอาจก่อให้เกิดความไม่สม่ำเสมอของมาตรฐานการปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่

2.ด้านกระบวนการและระบบการประสานงาน พบว่า การประสานงานกับหน่วยงานตรวจพิสูจน์ เช่น ศพฐ. หรือสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังไม่สะดวกคล่องตัว ขั้นตอนในการส่งวัตถุพยานเพื่อตรวจพิสูจน์มีความล่าช้าหรือซับซ้อน และไม่มีระบบติดตามสถานะการตรวจพิสูจน์หรือแจ้งผลที่เป็น

ระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานให้มีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านขั้นตอนการส่งตรวจที่ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนของเอกสาร และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการติดตามสถานะการตรวจพิสูจน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความรวดเร็วและความโปร่งใสในกระบวนการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

3.ด้านทรัพยากรและเครื่องมือ พบว่า บางจังหวัดในสถานีตำรวจภูธร ภาค 7 ยังขาดอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการเก็บรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ส่งผลให้การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในบางกรณียังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ ยังพบว่า สถานีตำรวจบางแห่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ไม่เพียงพอสำหรับการส่งตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานเพิ่มเติม หรือการขอผลตรวจในกรณีที่ต้องใช้เทคโนโลยีเฉพาะทาง ส่งผลให้กระบวนการพิสูจน์หลักฐานล่าช้า หรือไม่สามารถนำพยานหลักฐานบางประเภทมาใช้นับสนุนรูปคดีได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งอาจกระทบต่อความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของสำนวนคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

4.ด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย หรือเพศ มากกว่าคดีประเภทอื่น ขาดการควบคุมหรือตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เนื่องจากเป็นคดีที่มีความอ่อนไหวสูง มีผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของผู้เกี่ยวข้องโดยตรง อีกทั้ง ยังมีแรงกดดันจากสังคมและสื่อมวลชน ส่งผลให้การใช้พยานหลักฐานต้องอาศัยความรอบคอบ ความเป็นกลางและจริยธรรมในวิชาชีพอย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัย ยังพบว่า หน่วยงานบางแห่งยังขาดระบบการควบคุมหรือตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างเป็นทางการ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความคลาดเคลื่อนในการใช้พยานหลักฐาน การเลือกใช้หลักฐานอย่างไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

5.2 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อค้นหาข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จากมุมมองของผู้บังคับบัญชาฝ่ายบริหารระดับสูงในสายงานสืบสวนสอบสวน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล สำคัญจำนวน 16 ราย ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ ผู้กำกับการ (สืบสวนและสอบสวน) และรองผู้บังคับการ ในพื้นที่ ตำรวจภูธรภาค 7 ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบทั้ง

8 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดล้วนมี ประสบการณ์ตรงในการควบคุมดูแลงานสืบสวนสอบสวนของพนักงานสืบสวนสอบสวนและปฏิบัติการกิจด้านการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธร ภาค 7 ในการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ซึ่งสามารถจำแนกสาระสำคัญ ได้ดังนี้

ในการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ พบว่า ผู้บริหารทุกท่านตระหนักถึงบทบาทของเทคโนโลยีและหลักวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง มีการกล่าวถึงการนำหลักฐานประเภทต่าง ๆ เช่น ดีเอ็นเอ ลายนิ้วมือแฝง หรือหลักฐานดิจิทัล ว่ามีความจำเป็นต่อการเชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยกับเหตุการณ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารส่วนหนึ่งยอมรับว่า การตระหนักของผู้ที่ระดับปฏิบัติการยังไม่เท่ากัน บางส่วนยังขาดความเข้าใจในคุณค่าและขั้นตอนการเก็บรักษาหลักฐานที่ถูกต้อง ซึ่งอาจส่งผลให้พยานหลักฐานสูญเสียความน่าเชื่อถือในทางคดีได้

สำหรับการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า ผู้บริหารเห็นว่า ควรมีการนำหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการสืบสวน เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์สถานการณ์และระบุทิศทางการสอบสวนให้มีความแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามหลัก Chain of Custody อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการปนเปื้อน การสูญหาย หรือการเปลี่ยนแปลงของหลักฐานในระหว่างการตรวจสอบ โดยผู้บริหารหลายรายเสนอให้มีระบบการติดตามหลักฐานแบบดิจิทัล เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ทุกขั้นตอน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความเชื่อมั่นของศาลต่อผลการสืบสวนสอบสวน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงคุณภาพสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้บังคับบัญชาระดับบริหารในสายงานสืบสวนสอบสวนของตำรวจภูธรภาค 7 ให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศในระดับสูง โดยตระหนักถึงบทบาทของเทคโนโลยีและหลักวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะหลักฐานประเภทดีเอ็นเอ ลายนิ้วมือแฝงและหลักฐานดิจิทัล ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยกับเหตุการณ์ได้อย่างมีน้ำหนักในทางคดี อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการบางส่วนยังขาดความเข้าใจในคุณค่าและขั้นตอนการเก็บรักษาพยานหลักฐานที่ถูกต้อง ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานในบางกรณี และในการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐาน ผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการสืบสวนสอบสวน เพื่อกำหนดทิศทางของคดีได้อย่างแม่นยำ ควบคู่กับการปฏิบัติตามหลัก Chain of Custody

อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการปนเปื้อน การสูญหาย และข้อโต้แย้งในชั้นศาล อีกทั้งยังมีข้อเสนอให้พัฒนาระบบติดตามพยานหลักฐานในรูปแบบดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความโปร่งใสและความเชื่อมั่นของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ทั้งนี้ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจึงสะท้อนว่า แม้ผู้บริหารจะมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจนแล้ว แต่การนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานเดียวกันในทุกระดับยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.3 การอภิปรายผล

การศึกษาวินิจฉัยในครั้งนี้ได้ออกแบบให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 7 จำนวน 297 ราย เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนประเด็นสำคัญที่สามารถอภิปรายเชิงวิชาการ ได้ดังนี้

ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการศึกษา และอายุงานมีอิทธิพลต่อการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ

ผลการวิเคราะห์ ANOVA จากงานวิจัยนี้ พบว่า ระดับการศึกษาและอายุงานมีผลต่อการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งระดับการศึกษาและอายุงานมีผลต่อการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ (Roberta D, Sally F, & James, 2012) ที่ชี้ว่า สถานที่เกิดเหตุทางอาชญากรรมเป็นจุดเริ่มต้นของข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ดีที่มาจากการประมวลผลข้อมูลที่ประสิทธิภาพจากพยานหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้จากสถานที่เกิดเหตุ โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นมืออาชีพ ซึ่งส่งผลให้พยานหลักฐานนั้น ๆ มีคุณภาพและมีคุณค่าในทางคดีและจะทำให้การอำนวยความสะดวก ยุติธรรมมีผลลัพธ์ที่ถูกต้องและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ดังนั้น ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการลดความเสี่ยงที่จะได้ผลลัพธ์ของยุติธรรมทางอาญาที่มี ความไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในคดีอุกฉกรรจ์ที่มีความร้ายแรง เช่น ในคดีฆาตกรรมและคดีความผิดทางเพศ

ส่วนการหาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ใช้สถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า การให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์ในระดับ ปานกลาง กล่าวคือ แสดงว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญมากขึ้น ยังมีแนวโน้มใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์มุมมองของผู้บังคับบัญชาฝ่ายบริหารระดับสูงในสายงานสืบสวนสอบสวน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล สำคัญจำนวน 16 ราย ทั้ง 8 จังหวัด สะท้อนให้เห็นว่า แนวคิดของกระบวนการยุติธรรมสมัยใหม่ที่ทำให้ให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์มากกว่าการพึ่งพาพยานบุคคลเพียงอย่างเดียว เนื่องจากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความเป็นกลาง ตรวจสอบซ้ำได้ และมีน้ำหนักในชั้นศาล โดยเฉพาะหลักฐานประเภทดีเอ็นเอ ลายนิ้วมือแฝงและหลักฐานดิจิทัล ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยกับเหตุการณ์อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม แม้ผู้บริหารจะมีความตระหนักในระดับสูง แต่ยังพบว่าเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการบางส่วนยังขาดความเข้าใจในการให้คุณค่าและขั้นตอนการเก็บรักษาพยานหลักฐานที่ถูกต้อง ซึ่งอาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของหลักฐานในทางคดี อันสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างนโยบายในระดับบริหารกับการปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ นอกจากนี้ การที่ผู้บริหารเห็นควรให้นำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการสืบสวนสอบสวนและเน้นการปฏิบัติตามหลัก Chain of Custody อย่างเคร่งครัด รวมถึงข้อเสนอให้พัฒนาระบบติดตามพยานหลักฐานแบบดิจิทัล แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะยกระดับมาตรฐานการใช้พยานหลักฐานให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสร้างความเชื่อมั่นต่อศาลและประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนางานสืบสวนสอบสวนในยุคดิจิทัลอย่างเด่นชัด

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์หลายรายเสนอให้มีการพัฒนาโครงสร้างสนับสนุนด้านระบบและเทคโนโลยี เช่น การจัดตั้งฐานข้อมูลพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ส่วนกลาง ระบบติดตามผลตรวจแบบออนไลน์และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การตรวจสอบและวิเคราะห์หลักฐานเป็นไปอย่างโปร่งใส รวดเร็ว และสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ อีกทั้งมีข้อเสนอให้จัดตั้งทีมสหวิชาชีพระหว่างตำรวจ นักนิติวิทยาศาสตร์และแพทย์นิติเวช เพื่อร่วมกันตรวจสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญาร้ายแรง โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ เพื่อให้การเก็บหลักฐานครอบคลุมและถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์มากที่สุด

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งสะท้อนให้ถึงปัญหาและอุปสรรคสำหรับพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ในการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกายและเพศ พบว่า พนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 แม้จะให้ความสำคัญและมีการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในระดับปานกลาง แต่ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร กระบวนการประสานงาน ทรัพยากรและเครื่องมือ รวมถึงด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นควรเสนอแนะแนวทางเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ดังนี้

1.ด้านการปฏิบัติงานของพนักงานสืบสวนสอบสวน

ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการยกระดับมาตรฐานการเก็บ รักษา ส่ง และใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงานและเพิ่มความน่าเชื่อถือของสำนวนคดี

2.ด้านการพัฒนาบุคลากร

หน่วยงานสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาศักยภาพพนักงานสืบสวนสอบสวน โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านนิติวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะและความมั่นใจในการใช้พยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

3.ด้านการบริหารจัดการและทรัพยากร

สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดสรรงบประมาณด้านอุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยีทางนิติวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอและครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

4.ด้านระบบการประสานงานและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระบบประสานงานและระบบติดตามพยานหลักฐานในรูปแบบดิจิทัล เพื่อลดความล่าช้า เพิ่มความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ทุกขั้นตอน

5.ด้านนโยบายและความเชื่อมั่นของประชาชน

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้สนับสนุนการกำหนดนโยบายการพัฒนางานสืบสวนสอบสวนในระดับพื้นที่และระดับประเทศ เพื่อเสริมสร้างความยุติธรรม ความโปร่งใส และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม

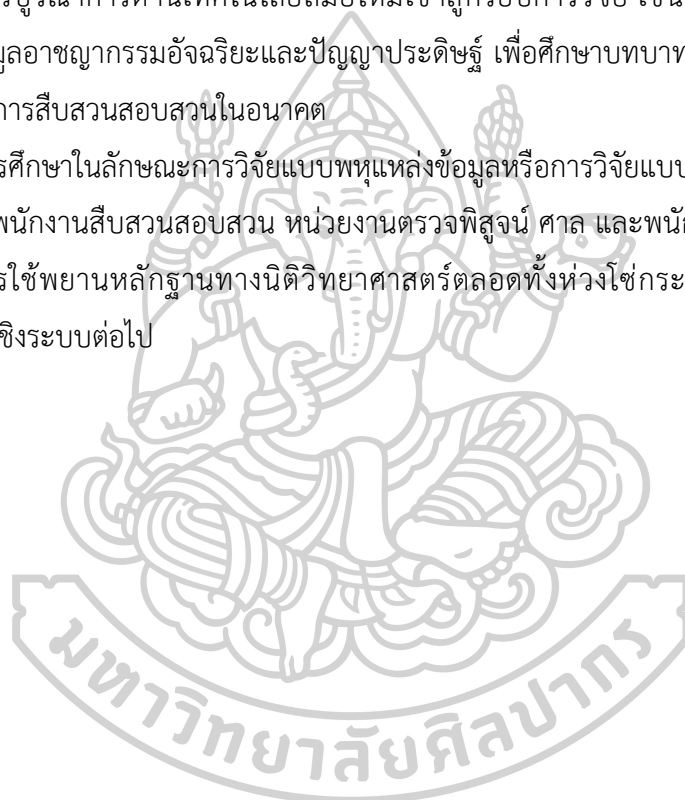
5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังตำราวรรณคดีอื่น ๆ หรือหน่วยงานด้านการสืบสวนสอบสวนในสังกัดส่วนกลาง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างเชิงโครงสร้าง ระบบสนับสนุนและประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกันอย่างเป็นระบบ

2. ควรดำเนินการวิจัยเชิงลึกเฉพาะประเภทคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ เช่น คดีฆาตกรรม คดีข่มขืน หรือคดีกระทำความรุนแรงในครอบครัว เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการใช้จ่ายเงินหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความเฉพาะเชิงคดีและระดับความซับซ้อนที่แตกต่างกัน

3. ควรบูรณาการด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าสู่กรอบการวิจัย เช่น นิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัล ระบบฐานข้อมูลอาชญากรรมอัจฉริยะและปัญญาประดิษฐ์ เพื่อศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีขั้นสูงต่อประสิทธิภาพการสืบสวนสอบสวนในอนาคต

4. ควรศึกษาในลักษณะการวิจัยแบบพหุแหล่งข้อมูลหรือการวิจัยแบบผสมผสาน โดยรวบรวมข้อมูลจากทั้งพนักงานสืบสวนสอบสวน หน่วยงานตรวจพิสูจน์ ศาล และพนักงานอัยการ เพื่อให้เห็นภาพกลไกการใช้จ่ายเงินหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ตลอดทั้งห่วงโซ่กระบวนการยุติธรรมอย่างครบถ้วนและเชิงระบบต่อไป

รายการอ้างอิง

- Best J. W. (1977). *Research in Education*. New Jersey: Prentice hall Inc.
- Houck M. M. (2015). *Forensic science: Modern methods of solving crime*. California:ABC-CLIO.
- Joseph L Peterson , Matthew J Hickman, Kevin J Strom, & Donald J Johnson. (2013). Effect of forensic evidence on criminal justice case processing. *Journal of forensic sciences, Jan(58)*, S78-S90.
- Kaplan J , Ling S , & Cuellar M. (2020). Public beliefs about the accuracy and importance of forensic evidence in the United States. *Science & Justice, 60(3)*, 263-272.
- Linzi M, Wilson-Wilde, & et al. (2011). The future of forensic science standards. *Forensic Science International: Genetics Supplement Series, 3(1)*, 333-334.
- Ribeiro G, Tangen J. M, & McKimmie B.M. (2019). Beliefs about error rates and human judgment in forensic science. *Forensic Science International, 297*, 138147.
- Roberta D Julian, Sally F Kelty, & James Robertson. (2012). Get it right the first time”: Critical Issues at the Crime Scene. *Current Issues in Criminal Justice, 24(1)*, 25-37.
- White John H, Lester David, & Gentile Matthew. (2011). The utilization of forensic science and criminal profiling for capturing serial killers. *Forensic Science International, 209(1-3)*, 160-165.
- <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2011.01.022>
- กนกพร แสนแก้ว. (2019). การศึกษาความรู้ความเข้าใจด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ของพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม. วารสารวิจัยและนวัตกรรมท้องถิ่น, 14(2), 121-136.
- <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RDIBRU/article/view/214289>
- กระทรวงยุติธรรม. (2564). บทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการอำนวยความยุติธรรม. กรุงเทพฯ: กรมสอบสวนคดีพิเศษ.
- กองบังคับการอำนาจการ. (2567). กำลังพล. น. ก. ก. 7.
- จิราภรณ์ พูลพิพัฒน์. (2561). มาตรการทางกฎหมายในการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ ในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม].
- ฉันทนา วัฒนพิรุพงษ์. (2565). สมรรถนะในการตรวจที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7. [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

- ณัฐชยา เกษลอย. (2564). แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- นิลพันธุ์และคณะ มาเรียม. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร [หลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. นครปฐม. รัชดาภรณ์ น้อยแก้ว. (2563). การศึกษาความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และการนำไปใช้ประโยชน์ในคดีอาญา: กรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่จังหวัดสตูล. วารสารวิชาการอาชญวิทยาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 6(2), 167-180.
- วริญา ธงภักดิ์. (2566). การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา. [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ศูนย์บริหารงานสอบสวน. (2565). คู่มือพนักงานสอบสวน : นิติวิทยาศาสตร์กับการสอบสวนคดีอาญา. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริหารงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- ศูนย์สารสนเทศ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์. (2566). รายงานผลการดำเนินงานด้านการตรวจพิสูจน์นิติวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2566. กรุงเทพฯ:สถาบันนิติวิทยาศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. สำนักพิมพ์คณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2565). รายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจประจำปีงบประมาณ 2565. กรุงเทพฯ:สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. (2545). เอกสารประกอบการจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.
- อรรถพล ใหญ่สว่าง. (2559). พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 09 8547 9738

ที่ อว 8603.16/ 5839

วันที่ 1 ตุลาคม 2568

เรื่อง ผลการพิจารณาขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เรียน นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม (นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์)

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 (เลขที่โครงการ REC 68.0819-140-7218) ไปยังสำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ เพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากรแล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักงานบริหารการวิจัยฯ ขอแจ้งผลการพิจารณา ให้ทราบว่าโครงการวิจัยดังกล่าว เป็นโครงการวิจัยที่มีลักษณะได้รับการพิจารณาแบบรวดเร็ว (Expedited Review) จึงออกหนังสือรับรองให้กับโครงการวิจัยดังกล่าวตามเอกสารแนบ โดยขอให้ดำเนินการ ดังนี้

1. รายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยทุก 6 เดือน
2. รายงานแจ้งปิดเมื่อโครงการเสร็จสิ้น
3. นักวิจัยต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในหนังสือรับรองจากคณะกรรมการฯ แล้วเท่านั้น หากมีการเปลี่ยนแปลงจากเอกสารที่ได้รับรองดังกล่าว ต้องแจ้งต่อคณะกรรมการฯ พิจารณาก่อนเริ่มดำเนินการวิจัย และหากคณะกรรมการฯ พบว่ามีการดำเนินการวิจัยไปก่อนได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผลการดำเนินการวิจัยนั้น ถือเป็นโมฆะ

อนึ่ง เมื่อหนังสือรับรองหมดอายุและนักวิจัยยังดำเนินการวิจัยไม่แล้วเสร็จ หากนักวิจัยประสงค์จะขอต่ออายุเอกสารรับรองโครงการวิจัย นักวิจัยต้องยื่นเสนอขอต่ออายุการรับรองโครงการไม่เกิน 30 วัน หลังจากวันหมดอายุการรับรอง กรณีที่นักวิจัยไม่ยื่นเสนอขอต่ออายุการรับรองโครงการเกิน 30 วัน หลังจากวันหมดอายุการรับรองจะถือว่านักวิจัยมีความประสงค์ปิดโครงการ ซึ่งนักวิจัยจะไม่สามารถดำเนินการวิจัยนั้นต่อไป หากนักวิจัยต้องการดำเนินการวิจัยต่อ ต้องยื่นโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาใหม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ หากนักวิจัยมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่นางสาววาริ จิตต์รัตนสุข โทร. (เบอร์สำนักงาน) 09 8547 9738

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อัครมงคลพร)
ประธานกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

สำเนาเรียน อาจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง (อาจารย์ที่ปรึกษา)

มหาวิทยาลัยศิลปากร

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

รหัสโครงการ : REC 68.0819-140-7218

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) : การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

ชื่อโครงการ (ภาษาอังกฤษ) : The Emphasis and Utilization of Forensic Evidence in Criminal Cases Involving Life, Bodily and Sexual Harm by Investigators under Provincial Police Region 7

ผู้วิจัยหลัก : นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม

สังกัด : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง

สังกัด : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารที่รับรอง :

1. แบบเสนอโครงการวิจัยเพื่อการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ฉบับภาษาไทย) เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 30 กันยายน 2568
2. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุ 18 ปีขึ้นไป (สำหรับการสัมภาษณ์) เวอร์ชัน 01 ฉบับลงวันที่ 30 กันยายน 2568
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุ 18 ปีขึ้นไป (สำหรับการตอบแบบสอบถาม) เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 30 กันยายน 2568
4. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 30 กันยายน 2568
5. แบบสัมภาษณ์ เวอร์ชัน 01 ฉบับลงวันที่ 19 สิงหาคม 2568
6. แบบสอบถาม เวอร์ชัน 02 ฉบับลงวันที่ 30 กันยายน 2568
7. ประวัตินักวิจัย

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตามรายงานเบลมอนด์ และมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับ และข้อกำหนดภายในประเทศ โดยขอให้รายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยทุก 6 เดือน และรายงานผลการวิจัยเมื่อโครงการเสร็จสิ้น

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อัครมงคลพร)
ประธานกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

หมายเลขใบรับรอง COA 68.1001-074

วันที่รับรอง : 1 ตุลาคม พ.ศ. 2568

วันหมดอายุ : 30 กันยายน พ.ศ. 2569

สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์

6 ถนนราชมรรคาใน ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

โทร. 09 8547 9738

Email : humanethics@su.ac.th

วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้แล้ว จะมีขั้นตอน/วิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้ คือ
 ถ้าท่านเป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ท่านจะได้รับเชิญให้ทำการตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความ 7 ข้อ ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ มีข้อความ 20 ข้อ ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ มีข้อความ 17 ข้อ และตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะ มีข้อความ 2 ข้อ รวมคำถามทั้งหมด 46 ข้อ ด้วยวิธีการตอบคำถามลงใน Google Form โดยการเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดและท่านสามารถแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ โดยผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 10-15 นาที

ความรับผิดชอบของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ ผู้ทำวิจัยใคร่ขอความความร่วมมือจากท่าน โดยจะขอให้ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัยอย่างเคร่งครัด รวมทั้งแจ้งอาการผิดปกติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับท่านระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัยให้ผู้ทำวิจัยได้รับทราบ

เพื่อความปลอดภัย ปกป้องสิทธิ ของท่าน ทั้งนี้ข้อมูลส่วนตัวจากการตอบสอบถามของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม ผู้มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้เท่านั้น

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ คือ ท่านอาจรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียด กับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้น หรือเสียเวลา เป็นต้น ในบางประเด็นคำถามที่ไม่เกี่ยวกับการถามถึงด้านการปฏิบัติงานที่ผ่านมา อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อผู้เข้าร่วมในการ วิจัยในขณะที่กำลังตอบแบบสอบถามได้ ควรแจ้งผู้ทำวิจัยให้ทราบทันทีเมื่อเกิดความผิดปกติใด ๆ เกิดขึ้น

หากท่านมีข้อสงสัยใด ๆ เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจได้รับการเข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านสามารถสอบถามจากผู้ทำวิจัยได้ตลอดเวลา

หากมีการค้นพบข้อมูลใหม่ ๆ ที่อาจมีผลต่อความปลอดภัยของท่านในระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัย ผู้ทำวิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบทันที เพื่อให้ท่านตัดสินใจว่าจะอยู่ในโครงการวิจัยต่อไป หรือจะขอลอนตัวออกจากการวิจัย

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

อาสาสมัครจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรง แต่ผลการศึกษาวิจัยอาจช่วยส่งเสริมแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานขออาสาสมัครด้วย

ข้อปฏิบัติของท่านขณะที่ร่วมในโครงการวิจัย

ขอให้ท่านแจ้งให้ผู้ทำวิจัยทราบความผิดปกติที่เกิดขึ้นระหว่างที่ท่านร่วมในโครงการวิจัย

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
 วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
 วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

ค่าใช้จ่ายของท่านในการเข้าร่วมการวิจัย

ท่านไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้

การเข้าร่วมและการสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษาแล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา การขอลงตัวออกจากโครงการวิจัย จะไม่มีผลต่อท่านแต่อย่างใด

ผู้ทำวิจัยอาจถอนท่านออกจากการเข้าร่วมการวิจัย เพื่อเหตุผลด้านความปลอดภัยของท่าน หรือเมื่อผู้สนับสนุนการวิจัยยุติการดำเนินงานวิจัย หรือท่านไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัย

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลที่ท่านนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ ชื่อและที่อยู่ของท่านจะต้องได้รับการปกปิดอยู่เสมอ โดยจะใช้เฉพาะรหัสประจำโครงการวิจัยของท่าน ทั้งนี้ ข้อมูลของท่านจะถูกจัดเก็บในคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของผู้ทำวิจัยที่มีรหัสการเข้าถึงที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพียงผู้เดียวจนเสร็จสิ้นโครงการ สถานที่เก็บ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และจะทำลายภายใน 3 เดือน หลังจากโครงการวิจัยนี้ได้สิ้นสุดลง โดยมีการลบไฟล์ทิ้งและไม่สามารถกู้ไฟล์คืนได้

หากท่านต้องการยกเลิกการให้สิทธิ์ดังกล่าว ท่านสามารถแจ้ง หรือเขียนบันทึกขอยกเลิกการให้คำยินยอม โดยส่งไปที่ นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม ที่อยู่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 1 ถ.อยู่ทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

หากท่านขอยกเลิกการให้คำยินยอมหลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ถูกบันทึกเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามข้อมูลอื่น ๆ ของท่านอาจถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลการวิจัย และท่านจะไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมในโครงการนี้ได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลของท่านที่จำเป็นสำหรับใช้เพื่อการวิจัยไม่ได้ถูกบันทึก

สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านจะมีสิทธิ์ ดังต่อไปนี้

1. ท่านจะได้รับทราบถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงความเสี่ยงและความไม่สบายที่จะได้รับจากการวิจัย
3. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงประโยชน์ที่ท่านอาจจะได้รับจากการวิจัย
4. ท่านจะมีโอกาสได้ซักถามเกี่ยวกับงานวิจัยหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
5. ท่านจะได้รับทราบว่าการยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถขอลงตัวจากโครงการเมื่อไรก็ได้ โดยผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยสามารถขอลงตัวจากโครงการโดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
6. ท่านจะได้รับเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยและสำเนาเอกสารใบยินยอมที่มีทั้งลายเซ็นและวันที่
7. ท่านมีสิทธิ์ในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับข่มขู่ หรือการหลอกลวง

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218

วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568

วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

4

ในกรณีที่ท่านได้รับอันตรายใด ๆ หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ท่านสามารถติดต่อกับผู้ทำวิจัยคือ นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม ที่อยู่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เบอร์โทรศัพท์ 085-5496561

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยติดต่อได้ที่ สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร 034-255808 มือถือ 098-5479738 ในเวลาราชการ

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล
(นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม)

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218

วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568

วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

AF 03-09 เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet) สำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุ 18 ปีขึ้นไป (สำหรับการสัมภาษณ์)

ชื่อโครงการวิจัย การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7
สถานที่วิจัย พื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค 7

ผู้ทำวิจัย

ชื่อ นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม
ที่อยู่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เบอร์โทรศัพท์ 085-5496561

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน

อาสาสมัครได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เนื่องจากอาสาสมัครเป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ก่อนที่อาสาสมัครจะตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยดังกล่าว ขอให้อาสาสมัครอ่านเอกสารฉบับนี้อย่างถี่ถ้วน เพื่อให้อาสาสมัครได้ทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ หากอาสาสมัครมีข้อสงสัยใด ๆ เพิ่มเติม กรุณาซักถามจากผู้ทำวิจัย ซึ่งจะเป็นผู้สามารถตอบคำถามและให้ความกระจ่างแก่ท่านได้ ท่านสามารถขอคำแนะนำในการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จากครอบครัว เพื่อน อาสาสมัครมีเวลาอย่างเพียงพอในการตัดสินใจโดยอิสระ

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

ศึกษาการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากระบวนการเก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยจะมีการแก้ไขและพัฒนามากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการคุ้มครองความยุติธรรมให้กับผู้เสียหายหรือผู้เสียชีวิตที่ไม่สามารถฟื้นคืนมาให้ถ้อยคำกับเจ้าหน้าที่ได้อีกทั้ง ยังเป็นการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ให้กับญาติของผู้สูญเสียให้ได้รับความยุติธรรม

วัตถุประสงค์จากการศึกษาในครั้งนี้คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ผู้วิจัยได้เลือกข้าราชการตำรวจที่เป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จำนวนผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย คือ 297 คน ในการตอบแบบสอบถามและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่โดยตำแหน่งระดับบริหารงานสืบสวนสอบสวน จำนวน 16 คน ในการตอบแบบสัมภาษณ์

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้แล้ว จะมีขั้นตอน/วิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้ คือ

ถ้าท่านเป็นพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ท่านจะได้รับเชิญให้ทำการตอบแบบสอบถามสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสอบถามสัมภาษณ์ นี้ประกอบด้วย 4 ตอน จำนวน ข้อประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีจำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค มีจำนวน 2 ข้อ และตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะ มีจำนวน 2 ข้อ รวมคำถามทั้งหมด 13 ข้อ ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ถูกคัดเลือก (เช่น ตำรวจที่มีประสบการณ์สูงหรือมีบทบาทเกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 10 ปี) นัดหมายเวลาและสถานที่สำหรับการสัมภาษณ์แต่ละราย (อาจเป็นการสัมภาษณ์แบบพบตัวหรือผ่านวิดีโอคอลตามความสะดวก) ก่อนเริ่มสัมภาษณ์ทุกครั้ง อธิบายวัตถุประสงค์และขออนุญาตบันทึกเสียง การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที หลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะถอดเทปบันทึกเสียงเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป ระยะเวลาประมาณ 4-6 สัปดาห์ (ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์และความยากง่ายในการนัดหมาย)

ความรับผิดชอบของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ ผู้ทำวิจัยใคร่ขอความความร่วมมือจากท่าน โดยจะขอให้ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัยอย่างเคร่งครัด รวมทั้งแจ้งอาการผิดปกติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับท่านระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัยให้ผู้ทำวิจัยได้รับทราบ

เพื่อความปลอดภัย ปกป้องสิทธิ ของท่าน ทั้งนี้ข้อมูลส่วนตัวจากการตอบสอบถามของท่าน จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลสรุปรวม ผู้มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้เท่านั้น

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ คือ ท่านอาจจะรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียด กับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้น หรือเสียเวลา เป็นต้น ในบางประเด็นคำถามที่ไม่เกี่ยวกับการถามถึงด้านการปฏิบัติงานที่ผ่านมา อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อผู้เข้าร่วมในการ วิจัยในขณะที่กำลังตอบแบบสอบถามได้ ควรแจ้งผู้ทำวิจัยให้ทราบทันทีเมื่อเกิดความผิดปกติใด ๆ เกิดขึ้น

หากท่านมีข้อสงสัยใด ๆ เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจได้รับการเข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านสามารถสอบถามจากผู้ทำวิจัยได้ตลอดเวลา

หากมีการค้นพบข้อมูลใหม่ ๆ ที่อาจมีผลต่อความปลอดภัยของท่านในระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัย ผู้ทำวิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบทันที เพื่อให้ท่านตัดสินใจว่าจะอยู่ในโครงการวิจัยต่อไป หรือจะขอลงตัวออกจากโครงการวิจัย

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

อาสาสมัครจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรง แต่ผลการศึกษาวิจัยอาจช่วยส่งเสริมแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานขออาสาสมัครด้วย

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

ข้อปฏิบัติของท่านขณะที่ร่วมในโครงการวิจัย

ขอให้ท่านแจ้งให้ผู้ที่วิจัยทราบความผิดปกติที่เกิดขึ้นระหว่างที่ท่านร่วมในโครงการวิจัย

ค่าใช้จ่ายของท่านในการเข้าร่วมการวิจัย

ท่านไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้

การเข้าร่วมและการสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษาแล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา การขอลงตัวออกจากโครงการวิจัย จะไม่มีผลต่อท่านแต่อย่างใด

ผู้ที่วิจัยอาจถอนท่านออกจากการเข้าร่วมการวิจัย เพื่อเหตุผลด้านความปลอดภัยของท่าน หรือเมื่อผู้สนับสนุนการวิจัยยุติการดำเนินงานวิจัย หรือท่านไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัย

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลที่ท่านนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ ชื่อและที่อยู่ของท่านจะต้องได้รับการปกปิดอยู่เสมอ โดยจะใช้เฉพาะรหัสประจำโครงการวิจัยของท่าน ทั้งนี้ ข้อมูลของท่านจะถูกจัดเก็บในคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของผู้ทำวิจัยที่มีรหัสการเข้าถึงที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพียงผู้เดียวจนเสร็จสิ้นโครงการ สถานที่เก็บ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และจะทำลายภายใน 3 เดือน หลังจากโครงการวิจัยนี้ได้สิ้นสุดลง โดยมีการลบไฟล์ทิ้งและไม่สามารถกู้ไฟล์คืนได้

หากท่านต้องการยกเลิกการให้สิทธิ์ดังกล่าว ท่านสามารถแจ้ง หรือเขียนบันทึกขอยกเลิกการให้คำยินยอม โดยส่งไปที่ นางสาวศิริธรรม จิตตังม ที่อยู่ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 1 ถ.อุทงนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

หากท่านขอยกเลิกการให้คำยินยอมหลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ถูกบันทึกเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามข้อมูลอื่น ๆ ของท่านอาจถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลการวิจัยและท่านจะไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมในโครงการนี้ได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลของท่านที่จำเป็นสำหรับใช้เพื่อการวิจัยไม่ได้ถูกบันทึก

สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านจะมีสิทธิ์ ดังต่อไปนี้

1. ท่านจะได้รับทราบถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงความเสี่ยงและความไม่สบายที่จะได้รับจากการวิจัย
3. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงประโยชน์ที่ท่านอาจจะได้รับจากการวิจัย
4. ท่านจะมีโอกาสได้ซักถามเกี่ยวกับงานวิจัยหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
5. ท่านจะได้รับทราบว่าการยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถขอลงตัวจากโครงการเมื่อไรก็ได้ โดยผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยสามารถขอลงตัวจากโครงการโดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
6. ท่านจะได้รับเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยและสำเนาเอกสารใบยินยอมที่มีทั้งลายเซ็นและวันที่
7. ท่านมีสิทธิ์ในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับข่มขู่ หรือการหลอกลวง

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

4

ในกรณีที่ท่านได้รับอันตรายใด ๆ หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ท่านสามารถติดต่อกับผู้ทำวิจัยคือ นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม ที่อยู่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เบอร์โทรศัพท์ 085-5496561

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยติดต่อได้ที่ สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6 ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร 034-255808 มือถือ 098-5479738 ในเวลาราชการ

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล
(นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม)

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

AF 03-13 หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed Consent Form) สำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) อายุ ปี
อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด
รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ ขอแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย เรื่อง
การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย
และเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 โดยสมัครใจ

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัย รายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ
ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของการวิจัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
จากการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดอันตรายขึ้น โดยได้อ่านข้อความ
ที่มีรายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและตอบข้อสงสัย
จากหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ข้าพเจ้าได้ทราบถึงสิทธิ์ที่ข้าพเจ้าจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมทั้งทางด้านประโยชน์และโทษจากการเข้าร่วม
การวิจัยและสามารถถอนตัวหรืองดเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกเมื่อและยินยอมให้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลส่วนตัวจากการ
ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน เงินเดือนและเงินพิเศษต่อเดือน
อายุงานด้านสืบสวน/สอบสวน และตอบแบบสัมภาษณ์ คือ ตำแหน่ง/ระดับชั้นยศของผู้ให้สัมภาษณ์
ประสบการณ์ในสายงานสืบสวนสอบสวน (ปี) พื้นที่รับผิดชอบ (สถานีตำรวจ) ของข้าพเจ้าที่ได้รับจากการวิจัย
แต่จะไม่เผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล โดยจะนำเสนอเป็นข้อมูลโดยรวมจากการวิจัยนี้

หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์
จากการวิจัยขึ้นกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับ นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม ที่อยู่ ฝ่ายพัฒนางานวิจัย
และบริกรวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โทรศัพท์มือถือ
085-5496561

หากข้าพเจ้าได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้า
จะสามารถติดต่อกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
โดยติดต่อได้ที่ สำนักงานบริหารการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 6
ถ.ราชมรรคาใน ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร 034-255808
มือถือ 098-5479738 ในเวลาราชการ

ข้าพเจ้าได้เข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมนี้โดย
ตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้

ลงชื่อ ผู้เข้าร่วมการวิจัย

(.....)

วันที่

ลงชื่อ หัวหน้าโครงการวิจัย

(นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม)

วันที่

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218

วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568

วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต
ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7
สถานที่เก็บข้อมูล

คำชี้แจง

- แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
- แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน จำนวน ข้อ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน 7 ข้อ
ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	จำนวน 20 ข้อ
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	จำนวน 17 ข้อ
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะ	จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงและกรอกรายละเอียดลงในช่องว่างที่กำหนด

- เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
- อายุ

☐ 21-30 ปี	☐ 31-40 ปี	☐ 41-50 ปี	☐ 51 ปีขึ้นไป
-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------
- ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
---	------------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------
- ตำแหน่งงาน

☐ ชั้นประทวน	☐ รองสารวัตร	☐ สารวัตร	☐ รองผู้กำกับการ
☐ ผู้กำกับการ			
- อายุงานด้านสืบสวน/สอบสวน

☐ 1-5 ปี	☐ 6-10 ปี	☐ 11-15 ปี	☐ 16 ปีขึ้นไป
---------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------
- จำนวนคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศเฉลี่ยต่อปีที่ท่านได้รับ

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อที่	รายละเอียด	อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1
ด้านการให้ความสำคัญต่อพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์						
1	พยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อการพิสูจน์ความจริงในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ					
2	การรักษาสถานที่เกิดเหตุอย่างถูกต้องช่วยให้ได้พยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือ					
3	ท่านให้ความสำคัญกับการตรวจสอบวัตถุพยานก่อนส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ					
4	พยานหลักฐานทางชีวภาพ (เช่น DNA) มีความสำคัญในการระบุผู้กระทำผิด					
5	ท่านให้ความสำคัญกับการตรวจสอบลายนิ้วมือ/ลายฝ่ามือในคดีที่เกี่ยวข้อง					
6	ข้อมูลจากกล้องวงจรปิดถือเป็นหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ควรให้ความสำคัญ					
7	ท่านเชื่อว่าการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ช่วยลดความผิดพลาดในการสืบสวน/สอบสวน					
8	ท่านมองว่าการพึ่งพาหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นในคดีที่ซับซ้อน					
9	ท่านให้ความสำคัญกับการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติวิทยาศาสตร์					

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

ข้อที่	รายละเอียด	อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1
10	ท่านสนับสนุนให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง					
ด้านการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์						
11	ท่านใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการประกอบสำนวนคดี					
12	ท่านนำข้อมูลจากการตรวจพิสูจน์ไปวิเคราะห์เพื่อชี้ประเด็นการกระทำผิด					
13	ท่านมีประสบการณ์ในการนำพยานหลักฐานส่งตรวจที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
14	ท่านเคยอาศัยผลตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ประกอบการขอหมายจับหรือฟ้องคดี					
15	ท่านใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อยืนยันหรือหักล้างคำให้การของผู้ต้องหา/พยาน					
16	ท่านเคยใช้ผลพิสูจน์ DNA ในการเชื่อมโยงผู้ต้องหากับสถานที่เกิดเหตุ					
17	ท่านตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนการเก็บ ส่ง และวิเคราะห์พยานหลักฐาน					
18	ท่านมีการบันทึกข้อมูลการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในรายงานคดีอย่างครบถ้วน/เคร่งครัด					
19	ท่านเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์					
20	ท่านนำบทเรียนจากคดีที่ผ่านมาเกี่ยวกับพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ปรับปรุงการทำงานในคดีถัดไป					

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อที่	รายละเอียด	อยู่ในระดับ				
		5	4	3	2	1
ด้านบุคลากรและความรู้ความสามารถ						
1	ขาดความรู้หรือทักษะเฉพาะทางในการวิเคราะห์หรือตีความพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์					
2	ขาดการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง					
3	การหมุนเวียนตำแหน่งบุคลากรทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์					
4	เจ้าหน้าที่บางรายไม่มีความมั่นใจในการใช้ข้อมูลจากผลพิสูจน์ในการดำเนินคดี					
5	การเปลี่ยนเวรหรือหมุนเวียนหน้าที่ทำให้การใช้พยานหลักฐานขาดความต่อเนื่อง					
ด้านกระบวนการและระบบการประสานงาน						
6	ขั้นตอนในการส่งวัตถุพยานเพื่อตรวจพิสูจน์มีความล่าช้าหรือซับซ้อน					
7	การประสานงานกับหน่วยงานตรวจพิสูจน์ เช่น ศพฐ. หรือสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังไม่สะดวกคล่องตัว					
8	ขาดคู่มือหรือแนวปฏิบัติมาตรฐานในการจัดเก็บ ส่ง และใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์					
9	ไม่มีระบบติดตามสถานะการตรวจพิสูจน์หรือแจ้งผลที่เป็นระบบ					

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

ด้านทรัพยากรและเครื่องมือ					
10	ขาดอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการเก็บรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ				
11	สถานีตำรวจไม่มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการส่งตรวจหรือขอผลพิสูจน์เพิ่มเติม				
12	สถานที่เก็บพยานหลักฐานในสถานีไม่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย				
13	ขาดบุคลากรหรือหน่วยเฉพาะทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ประจำพื้นที่/สถานีตำรวจ				
ด้านจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่					
14	มีการละเลยหรือมองข้ามพยานหลักฐานที่อาจมีประโยชน์ต่อรูปคดี				
15	การใช้พยานหลักฐานบางกรณีอาจมีความเสี่ยงต่อความเป็นกลางหรือความน่าเชื่อถือ				
16	ขาดการควบคุมหรือตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์				
17	ท่านพบปัญหาในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย หรือเพศ มากกว่าคดีประเภทอื่น				

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ท่านสามารถให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือให้ข้อเสนอแนะในประเด็น ดังนี้

1. ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวนอย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

2. ข้อเสนอแนะของท่านในการพัฒนาระบบการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คืออะไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7

เรียน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธร ภาค 7
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธร ภาค 7
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธร ภาค 7

โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธร ภาค 7 และดำรงตำแหน่งระดับตั้งแต่ รองผู้กำกับการ หรือ ผู้กำกับการ ขึ้นไป ที่มีหน้าที่/ประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ไม่น้อยกว่า 10 ปี ที่มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นดังกล่าว

นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม

นักศึกษา/ผู้วิจัย

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218

วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568

วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต
ร่างกายและเพศ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7
“รองผู้กำกับการ/ผู้กำกับการ จังหวัด.....”

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน จำนวน ข้อ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ตำแหน่ง/ระดับชั้นยศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 1.2 ประสบการณ์ในสายงานสืบสวนสอบสวน (ปี)
- 1.3 พื้นที่รับผิดชอบ (สถานีตำรวจ)

ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

- 2.1 โดยส่วนตัวท่านมองว่า “พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์” มีความสำคัญอย่างไรในการสืบสวนสอบสวน คดีอาญาโดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ
- 2.2 ท่านมีแนวทางหรือเกณฑ์ในการประเมินความสำคัญของพยานหลักฐานแต่ละประเภทอย่างไร
- 2.3 ในการปฏิบัติงาน ท่านเคยมีประสบการณ์ที่พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีผลชี้ขาดในกรณีคดีหลายคดีหรือไม่ พร้อมทั้งยกตัวอย่างมาพอสังเขป
- 2.4 ท่านมีขั้นตอนอย่างไรในการรวบรวมและส่งพยานหลักฐานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 ในมุมมองของท่าน การวิเคราะห์และรายงานผลจากหน่วยงานทางนิติวิทยาศาสตร์ มีความเร็วหรือความชัดเจนพอหรือไม่
- 2.6 ท่านใช้ผลการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างไรในการประกอบสำนวน/พิจารณาพิพากษาว่าควรส่งฟ้อง

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค

- 3.1 อุปสรรคที่ท่านพบเจอในการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีอะไรบ้าง (เช่น ความล่าช้า การเก็บหลักฐานไม่ครบ ขาดอุปกรณ์ ฯลฯ)

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218
วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568
วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

3.2 ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานท่านมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับการจัดการกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หรือไม่

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะ

4.1 หากมีโอกาสพัฒนาแนวทางการทำงานของพนักงานสอบสวนสอบสวนในด้านนี้ ท่านอยากพัฒนาเรื่องใดมากที่สุด

4.2 ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่ เกี่ยวกับบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ

เลขที่โครงการวิจัย REC 68.0819-140-7218

วันที่รับรอง: 1 ตุลาคม 2568

วันหมดอายุ: 30 กันยายน 2569

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว 8613/ **7641**คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม 73000

๗ ตุลาคม 2568

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้พนักงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตอบแบบสอบถาม
และแบบสัมภาษณ์

เรียน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7

ด้วย นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม กำลังศึกษาวิทยาศาสตร์ดุขภูมบัณฑิต สาขา นิติวิทยาศาสตร์ และงานยุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปัจจุบันอยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การให้ความสำคัญและการใช้ประโยชน์ยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศของพนักงานสืบสวนสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7” โดยมีอาจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งในการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงเรียนมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ท่าน แจ้งให้พนักงานสืบสวนสอบสวนที่อยู่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กับทางผู้วิจัย ทั้งนี้ ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการประสานงานในรายละเอียดของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลกับทางตำรวจภูธรทั้ง 8 จังหวัด ด้วยตนเอง หากขัดข้องข้อข้องประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม หมายเลขโทรศัพท์ 085-5496561 หรืออีเมล sirithum29@gmail.com ทราบด้วย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรกช ชันจิรกุล)
 คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

 หลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์
 โทรศัพท์ 0-3424-5333, 08-8878-9864
 โทรสาร 0-3424-5300

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2556 ปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ.2563 ปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต โรงเรียนนายร้อย ตำรวจ
ผลงานตีพิมพ์	ศิริธรรม จิตต์งาม. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับการบาดเจ็บและพยาธิสภาพในลำคอของผู้เสียชีวิตจากการแขวนคอ. วารสารกระบวนการยุติธรรม.14(1). 15-30.

